

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

Přestupky a jiné správní delikty proti
životnímu prostředí

Autor: Nikol Tokárová

Vedoucí práce: Judr. Jan Blažíček

© 2009 ČZU v Praze

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Přestupky a jiné správní delikty proti životnímu prostředí" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce.

V Praze dne 20.02.2009

.....

Nikol Tokárová

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala Judr. Janu Blažíčkovi za odborné vedení, všestranné rady a odbornou pomoc při zpracování bakalářské práce.

**Přestupky a jiné správní delikty proti životnímu
prostředí**

**Administrative infractions and other administrative
delicts against environment**

Souhrn

V bakalářské práci se snažím přiblížit problematiku porušování práv v oblasti životního prostředí. Zabývám se přestupky a jinými správními delikty na úsecích lesního a vodního hospodářství, v oblasti odpadů, ochrany druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin v ČR, ale i ve vybraných městech Mělník a Praha. Dále se zabývám sankcemi a pokutami, které lze uložit za jednotlivé přestupky a jiné správní delikty, jednotlivými institucemi působícími na úseku ochrany životního prostředí.

Summary

In my bachelor work I try to introduce problems of violation of rights of environment sphere. I deal with water management administrative infractions and other administrative delicts, in area of waste and forest in Czech Republic, than in Prag and Mělník. I deal with penalty and sanction, infliction of fines and institutions in environment sphere.

Klíčová slova: správní delikt, přestupek, jiný správní delikt, pokuta, sankce, právní nástroje, předpisy, Ministerstvo životního prostředí, působnost práva, odpady, nebezpečné a závadné látky

Key words: administrative delict, administrative infractions, other administrative delict, penalty, sanction, legal tools, legislation, Ministry of the Environment, operation of law, waste, plants, objectionable and dangerous substances

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Cíl práce a metodika.....	8
3. Úvod do práva životního prostředí.....	9
3.1 Nástroje ochrany životního prostředí:.....	9
3.2 Prameny práva životního prostředí:	10
4. Přestupky a jiné správní delikty	13
4.1 Obecné znaky správního deliktu:	13
4.2 Druhy správních deliktů:.....	13
4.3 Přestupky:.....	14
4.4 Sankce a ochranná opatření:.....	15
5. Přestupky a jiné správní delikty proti životnímu prostředí	16
5.1 Přestupky a jiné správní delikty obsaženy v lesním zákoně:	16
5.2 Přestupky a jiné správní delikty obsaženy ve vodním zákoně	25
5.3 Přestupky a jiné správní delikty obsaženy v zákoně o odpadech a o změně některých dalších zákonů	30
5.4 Přestupky a jiné správní delikty obsaženy v zákoně č.100/2004 Sb.....	35
5.5 Přestupky a jiné správní delikty proti životnímu prostředí ve městech Praha a Mělník	38
5.5.1 Městský úřad Mělník odbor životního prostředí.....	38
5.5.2 Přestupky a jiné správní delikty proti životnímu prostředí Praha.....	42
6. Závěr	46
7. Seznam literatury	47
8. Přílohy	47

1. Úvod

Dříve než se začneme zabývat oblastí přestupků a jiných správních deliktů v ČR, je velmi důležité na úvod se seznámit s problematikou životního prostředí.

V posledních letech se stav životního prostředí nejen u nás rapidně zhoršuje. Produkce skleníkových plynů, minimální využívání ekologických paliv, zhoršená kvalita ovzduší, zhoršení jakosti podpovrchových a podzemních vod, odumírání stromů, alergie, astma, pro které je neustále se zhoršující životní prostředí určitě velice „přítěžujícím“ faktorem.

Od roku 1990 se ve snaze o zlepšení kvality vody, půdy, vzduchu investovalo celkem 415 miliard korun.

Odhaduje se, že za posledních sto let nenávratně zmizelo z naší planety několik desítek tisíc rostlinných a živočišných druhů.

Je proto nutné si položit otázku, s jakou vážností dnes v ČR přistupujeme k problematice životního prostředí.

Do r. 1989 u nás neexistovala obecná právní norma upravující problematiku ochrany životního prostředí v České republice. Žádné Ministerstvo životního prostředí ani regionální instituce, které by byly zřízené pro potřeby ochrany životního prostředí.

Centrum pro výzkum veřejného mínění v květnu 2008 zjišťovalo, jak čeští občané hodnotí přístup ČR k ochraně životního prostředí. Přibližně polovina respondentů si myslí, že ČR se v oblasti ochrany životního prostředí angažuje nedostatečně (45%). Druhá polovina se domnívá, že zásahy ze strany státních orgánů jsou přiměřené.

Dá se říci, že v současnosti vedeme „boj“ s porušováním práv v oblasti životního prostředí.

Největší a nejzřetelnější nedostatky v rámci přestupků a jiných správních deliktů, lze nalézt hlavně v oblasti znečišťování vodních toků, ovzduší, v oblasti odpadového hospodářství a také dovozu odpadů do ČR, nezákonného obchodu s ohroženými a chráněnými druhy živočichů a rostlin, pytláctví, týrání zvířat a také především v oblasti lesního hospodářství. Neméně důležité jsou také ekologické havárie, které mají často velmi tragický dopad na naše životní prostředí. V těchto oblastech je v současnosti na území ČR pácháno nejvíce přestupků a jiných správních deliktů. Dominují černé skládky, nedovolené vypouštění odpadních vod, domácích žump, nepovolené kácení dřevin a především nedovolené nakládání se závadnými látkami.

Role Ministerstva životního prostředí jako ústředního orgánu státní správy a orgánu vrchního dozoru ve věcech životního prostředí, České inspekce životního prostředí, a mnoha dalších, je v rámci ochrany životního prostředí nezastupitelná.

V současné době existuje velké množství organizací, které se neustále snaží upozorňovat na nebezpečí ohrožení životního prostředí. Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu, Program OSN pro životní prostředí a neméně důležité hnutí Greenpeace.

2. Cíl práce a metodika

Ve své bakalářské práci se budu věnovat problematice přestupků a jiných správních deliktů proti životnímu prostředí v ČR.

Cílem práce je přiblížit orgány státní správy a legislativní normy upravující oblast životního prostředí. Budu se zde věnovat oblasti přestupků a jiných správních deliktů na úsecích lesního, vodního hospodářství, odpadů, dále oblasti nezákonného obchodu s ohroženými a chráněnými druhy živočichů a rostlin.

Zároveň přiblížím tuto problematiku ve vybraných městech Mělník a Praha.

Zaměřím se dále na oblast pokut a sankcí a na základě příkladů z vybraných měst poukážu na jisté nedostatky v této oblasti.

Práce byla rozdělena dle osnovy v zadání práce.

Součástí práce jsou přílohy:

Příloha č.1. - Tabulka - Celkový počet podaných odvolání v letech 1991 - I. pololetí 1994 v oblasti ochrany životního prostředí.

Příloha č.2. - Tabulka - Počet podaných odvolání u jiných správních deliktů (JSD) a přestupků (P) v letech 1991 - I. pololetí 1994, podle jednotlivých oblastí ochrany životního prostředí.

Příloha č.3. - Tabulka č.3 - Výsledky odvolacího řízení v letech 1991 - I. pololetí 1994, počty rozhodnutí u jiných správních deliktů (JSD) a přestupků (P).

3. Úvod do práva životního prostředí

Ochrana životního prostředí je dnes velice naléhavou záležitostí. Pro oblast ochrany životního prostředí hraje právo jako základní forma řízení dnešní společnosti zvláště důležitou úlohu. Právo životního prostředí je relativně mladou oblastí práva. Přes své hluboké historické kořeny se vyvíjelo především od počátku 70. let 20. století s nebývalou rychlostí.

Začíná se hlasitě mluvit o potřebě chránit životní prostředí.

Právo neupravuje **životní prostředí**, ale chování lidí k němu, a proto je třeba rozlišovat mezi tím, co tvoří životní prostředí a co představuje jeho *ochranu*. Předmětem práva životního prostředí jsou tak především právními normami upravené společenské vztahy, které mají zajistit ochranu tohoto prostředí. **(1)**

Oba tyto základní pojmy (životní prostředí a jeho ochrana) přesně definuje zákon o životním prostředí. Životním prostředím je podle tohoto zákona vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie. **Ochrana životního prostředí** zahrnuje činnosti, jimiž se předchází znečišťování nebo poškozování životního prostředí, nebo se toto znečišťování nebo poškozování omezuje a odstraňuje. Zahrnuje ochranu jeho jednotlivých složek, druhů organismů nebo konkrétních ekosystémů a jejich vzájemných vazeb, ale i ochranu životního prostředí jako celku. **(1)**

3.1 Nástroje ochrany životního prostředí:

Nástroje ochrany dělíme do dvou základních skupin. V první skupině se nacházejí nástroje přímého působení na stav životního prostředí. Ve druhé skupině jsou nástroje působení nepřímého, které svou povahou patří do mimoprávních nástrojů ochrany životního prostředí, ale právo jim poskytuje svou vlastní a pro něho charakteristickou formu závazného a vynutitelného pravidla chování. **(1)**

1. Nástroje přímého působení:

Jde především o nástroje administrativně – právní a dále nástroje koncepční, smlouvy a jiné dobrovolně převzaté závazky.

A. Administrativně – právní nástroje představují:

a) Ukládání pokut ve formě různých zákazů, příkazů či omezení

- b) Povolení ,souhlasy,stanoviska a vyjádření vydávané orgány státní správy
- c) Standardy, které vyjadřují různé druhy požadavků na zachování určitého stavu životního prostředí
- d) Kategorizace objektů ochrany a zdrojů ohrožování životního prostředí
- e) Kontrola a dozor
- f) Právní odpovědnost, kterou v ochraně životního prostředí představuje náhrada škody a odstraňování ekologické újmy formou nápravného opatření a **odpovědnost za přestupky a jiné správní delikty** a za trestné činy.
- g) Výkon rozhodnutí jako nezbytná podmínka k vynucování práva v případech, kdy vydané rozhodnutí není splněno dobrovolně.
- B. Koncepčními nástroji jsou koncepce ,plány a programy.
- C. Administrativní smlouvy a jiné dobrovolně převzaté závazky ,jsou nástroje ochrany, které umožňují zajistit šetrnější vztah k životnímu prostředí.
- a) Dohody o ochranných podmínkách
- b) Přistoupení podniku k programu EMAS

2. Nástroje nepřímého působení:

Jsou představovány zejména ekonomickými nástroji.

Druhy ekonomických nástrojů:

Základním členěním je jejich rozdělení na nástroje pozitivní a negativní stimulační. Toto označení se vztahuje ke způsobu ekonomického působení nástroje, nikoliv ke sledovanému cíli, který je vždy pozitivní.

Systém ekonomických nástrojů ochrany životního prostředí v České republice

vytvářejí následující nástroje: poplatky za znečištění ovzduší či jiné poškozování životního prostředí, poplatky za znečištění ovzduší, vypouštění odpadních vod, ukládání odpadu na skládku, poplatky za využívání přírodních zdrojů, uživatelské poplatky, daně, daňová zvýhodnění, dotace, úlevy, nástroje k zajištění závazků, depozitně refundační systémy, zvýhodněné půjčky a garance(1)

3.2 **Prameny práva životního prostředí:**

Prameny práva životního prostředí lze členit podle různých kritérií. Jedním z nich je *rozsah jejich působnosti*. Působí-li v ochraně životního prostředí jako celku, označují se jako předpisy **průřezové**. Například zákon č. 100/2001 Sb.- zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Pokud působí jen na určitém úseku ochrany, označují se jako předpisy **složkové**. Například zákon o ochraně ovzduší nebo vodní zákon.

Na základě jiného kritéria můžeme tyto prameny dělit podle jejich účelu, a to, zda jsou určeny jen k ochraně životního prostředí, nebo k více účelům, a ochrana životního prostředí je jedním z nich.

Podle zvoleného systému práva životního prostředí můžeme základní zákony ,k nimž lze pak přičíst předpisy vydané k jejich provedení ,rozdělit do následujících skupin:

Zákony obecného základu práva životního prostředí(z.č.17/1992 Sb.),zákony upravující organizaci ochrany životního prostředí(z.č.128/2000 Sb.),zákony se zvláštními nástroji ochrany životního prostředí,zákony o ochraně složek životního prostředí a ekosystémů,zákony o ochraně před specifickými zdroji ohrožování životního prostředí(zákon o odpadech),zákony upravující ochranu životního prostředí při některých zvláštních činnostech, zákony upravující odpovědnost v ochraně životního prostředí.

Zákony upravující odpovědnost v ochraně životního prostředí:

Na úseku deliktní odpovědnosti jsou to:

- trestní zákon č. 140/1961 Sb. v platném znění (se zvláštními skutkovými podstatami trestních činů proti životnímu prostředí v §181a až § 181 h)
  - přestupkový zákon č.200/1990 Sb.,ve znění pozdějších předpisů,
  - příslušné zvláštní předpisy ochrany životního prostředí obsahující odpovědnost právnických a fyzických osob při výkonu podnikatelské činnosti za správní delikty
- V odpovědnosti za ztráty na životním prostředí jsou to:*
- občanský zákoník v odpovědnosti za škodu
  - zákon o životním prostředí v odpovědnosti za ekologickou újmu
- (1)**

Role a pravomoci příslušných státních institucí a orgánů v procesu uplatňování náhrad škod způsobených životnímu prostředí:

Role soudnictví:

Pravomoci soudců v řízeních o náhradu škody na životním prostředí (a o náhradu škody obecně) jsou založeny jednotlivými předpisy občanského a trestního práva procesního,,které vymezují pravomoc a příslušnost jednotlivých stupňů soudců. Pokud bude jako náhrada škody uplatňována jako nárok jedné soukromé osoby vůči jiné osobě(soukromé či veřejnoprávní),pak tento nárok musí být uplatněn u příslušného soudu.

U žalob na náhradu škody podle občanského zákoníku ,je pravomocný zpravidla okresní soud v první instanci ,popřípadě krajský soud, pokud jde o spory plynoucí z podnikatelské činnosti poškozených subjektů.

Role správních orgánů:

Úloha a role správních orgánů je při prevenci odstraňování škod na životním prostředí zcela zásadní.Stanovují podmínky výkonu určité činnosti,která poškozuje nebo může poškodit životní prostředí,kontrolují a dozírají, zda jsou jimi uložené podmínky plněny,**ukládají pokuty,případně jiné sankce za porušení povinností v případě ochrany životního prostředí**,plní jiné úkoly uložené zákonem či nařízeními vlády ve

vztahu k problematice škod na životním prostředí, ukládají nápravná opatření v případě porušení zákona nebo rozhodnutí správních orgánů.

Pokud jde o věcnou působnost jednotlivých správních orgánů na úseku životního prostředí, rozlišují se především na: orgány ochrany ovzduší, vodohospodářské, odpadového hospodářství, ochrany přírody a krajiny, lesního hospodářství, ochrany zemědělského půdního fondu atd. (2)

Ministerstvo životního prostředí (MŽP) bylo zřízeno 19. prosince 1989 zákonem ČNR č. 173/1989 Sb. k 1. lednu 1990 jako **ústřední orgán státní správy a orgán vrchního dozoru ve věcech životního prostředí.** (10)

Česká inspekce životního prostředí je odborný orgán státní správy, který je pověřen dozorem nad respektováním zákonných norem v oblasti životního prostředí. Dohlíží rovněž na dodržování závazných rozhodnutí správních orgánů v oblasti životního prostředí. Byla zřízena v roce 1991 zákonem ČNR č. 282/1991 Sb. o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, ostatní složky se k ní připojily následně v průběhu let 1991 - 1992. ČIŽP je samostatnou organizační složkou státu zřízenou Ministerstvem životního prostředí ČR. Svou činnost vykonává v oblastech: **ochrana ovzduší, ochrana vod, odpadové hospodářství, ochrana přírody a ochrana lesa.** Porušování platné legislativy v oblasti životního prostředí řeší ČIŽP zpravidla ve **správních řízeních.** Ta mají povahu **sankční,** kdy ČIŽP danému subjektu vyměří příslušnou pokutu, nebo **nápravnou.** (11)

Role státních a jiných účelových fondů:

V souvislosti s **ukládáním pokut,** vybírání poplatků či odvodů za využití přírodních zdrojů a znečištění životního prostředí, je se třeba také zmínit se o specifických institucích, které se agendou odstraňování škod na životním prostředí buď zcela, nebo alespoň částečně zabývají. (2)

Jedním z nich je **Státní fond životního prostředí České republiky.** Je specificky zaměřenou institucí, která je významným finančním zdrojem při ochraně a zlepšování stavu životního prostředí. Je jedním ze základních ekonomických nástrojů pro plnění závazků vyplývajících z mezinárodních úmluv o ochraně životního prostředí, závazků vyplývajících ze členství v Evropské unie, Státní politiky životního prostředí.

Fond byl zřízen a jeho činnost je legislativně upravena zákonem č. 388/1991 Sb., na který navazují prováděcí předpisy - Statut Fondu, Jednací řád Rady Fondu, Směrnice Ministerstva životního prostředí o poskytování finančních prostředků z Fondu a Přílohy Směrnice, které upravují podmínky pro poskytování podpory pro příslušné období. Státní fond životního prostředí je též zprostředkujícím orgánem pro část Operačního programu Infrastruktura a od roku 2007 pro Operační program Životní prostředí. (12)

4. Přestupky a jiné správní delikty

Správní delikt je jedním z druhů právních deliktů. Obecný pojem „správní delikt“ není legálně definován. Nauka správního práva ho používá jako souborný pojem, zahrnující jednotlivé druhy správních deliktů, které se vyskytují v platné právní úpravě. V literatuře se správním deliktem označuje zpravidla protiprávní jednání, jehož znaky jsou stanoveny zákonem, za které ukládá správní úřad trest stanovený normou správního práva. (3)

4.1 Obecné znaky správního deliktu:

- a) **Jednání:** Je projev lidské vůle ve vnější realitě. Je jím konání i opomenutí takového konání, k němuž byla odpovědná osoba podle okolností a svých poměrů povinna.
- b) **Protiprávnost** znamená, že jednání je v rozporu s právem, je porušena nebo nesplněna právní povinnost stanovená v zákoně nebo uložena na jeho základě. Není-li naplněn pojmový znak protiprávnosti, nelze uplatňovat odpovědnost za jednání, které se po formální stránce podobá správního deliktu. Správním deliktem je pouze jednání nedovolené, protiprávní.
- c) **Trestnost** vyjadřuje skutečnost, že se spácháním deliktu zákon spojuje hrozbu trestem.
- d) **Odpovědná osoba** je (podle druhu správního deliktu) fyzická nebo právnická osoba, je-li deliktně způsobilá.
- e) **Zavinění:** Jde o vnitřní psychický vztah pachatele k protiprávnímu jednání a jeho následku. Rozlišujeme dvě formy zavinění: úmyslné a z nedbalosti.
- f) **Znaky deliktu** jsou stanoveny zákonem. (3)

4.2 Druhy správních deliktů:

Správní delikty tvoří početnou skupinu různorodých činů. Základem pro jejich členění jsou rozdílné znaky správních deliktů./subjekt deliktu, jeho postavení...../

Dnešní systém správních deliktů je značně nepřehledný a komplikovaný. Právní úprava je roztržštěná (s výjimkou přestupků nejsou upraveny obecné základy odpovědnosti za správní delikty, pramenem právní úpravy jsou jednotlivé zvláštní zákony). Postrádá koncepční přístup, skutkové podstaty jsou mnohdy tvořeny zcela nahodile. Je tedy obtížné provést takové členění správních deliktů, které by vycházelo z určité teoretické koncepce a zároveň odráželo platnou právní úpravu. Jediným, z hlediska členění správních deliktů nepochybným druhem správního deliktu je přestupek. Má-li se správní delikt stát přestupkem, musí být za přestupek v přestupkovém nebo jiném zákoně výslovně označen.

Dále uvedené členění správních deliktů není proto jediné možné.

V systému správních deliktů lze tedy rozlišovat:

1. **Přestupky**
2. Správní disciplinární delikty
3. tzv.správní pořádkové delikty
4. **Jiné správní delikty** zejména:jiné správní delikty fyzických osob,správní delikty právnických osob,správní delikty právnických osob a tzv.fyzických podnikajících osob .(3)

4.3 Přestupky:

Prameny právní úpravy:

Základním pramenem přestupkového práva je přestupkový zákon.Vedle přestupkového zákona obsahuje normy přestupkového práva značný počet zvláštních zákonů.Zvláštní zákony upravují skutkové podstaty přestupků na jednotlivých věcných úsecích veřejné správy a sankce za ně ,popř.obsahují odchylnou úpravu některých hmotněprávních a procesních institutů. .(3)

Základy odpovědnosti za přestupek:

Pojem přestupku: Přestupkem je zaviněné jednání,které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v přestupkovém nebo jiném zákoně,nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestní čin.(4)

Přestupkem může být pouze nedovolený ,protiprávní čin.Chybí-li znak protiprávnosti ,nelze odpovědnost vyvozovat ,protože dovořený čin,i když se svými znaky podobá přestupku nenaplnuje skutkovou podstatu přestupku a není ani nebezpečný pro společnost.Z **okolností vylučující protiprávnost upravuje** přestupkový zákon výslovně:

- jednání v nutné obraně (§2 odst.2 písm.a Přest.Z)
- jednání v krajní nouzi (§2 odst.2 písm.b Přest.Z)
- jednání na příkaz (§6 Přest.Z)

Pachatelem je osoba,která svým jednáním uskutečnila všechny znaky přestupku.Pachatelem přestupku může být pouze fyzická osoba ,která je v době činu příčetná a dovršila patnáctý rok věku.Protože přestupkové právo je založeno na zásadě osobní odpovědnosti,je pojmově vyloučen postih právnické osoby za přestupek.Je-li stanovena právní povinnost právnické osobě a její porušení naplní znaky přestupku,neodpovídá za jeho spáchání právnická osoba jako celek,ale fyzická osoba,která za ni jednala nebo měla jednat.Jde-li o jednání na příkaz,odpovídá ta fyzická osoba,která k takovému jednání dala příkaz.

Podle §9 Přest.Z nelze jako přestupek projednat jednání,které má znaky přestupku ,jehož se dopustila osoba požívající výsad a imunit podle zákona nebo mezinárodního práva.

Pro přestupek nelze stíhat prezidenta republiky ani soudce Ústavního soudu. Přestupky, kterých se dopustili poslanci, senátoři či soudci se projednávají podle přestupkového zákona jen tehdy, nepožádali-li tyto osoby orgán příslušný k projednání přestupku o projednání přestupku v disciplinárním, resp. kárném řízení podle zvláštních právních předpisů. Jednání, které má znaky přestupku, jehož se dopustili osoby během výkonu trestu odnětí slobody, osoby podléhající vojenské kázeňské pravomoci, příslušníci bezpečnostních zborů se také projednává podle zvláštních předpisů. **.(4)**

4.4 Sankce a ochranná opatření:

Sankce je právním následkem přestupku. Může být uložena jen za spáchaný přestupek jeho pachateli na základě zákona.

Podle přestupkového zákona lze uložit sankce: napomenutí, pokutu, zákaz činnosti a propadnutí věci.

Tento systém sankcí je obecný a uplatní se za přestupky upravené ve zvláštní části přestupkového zákona i za přestupky podle zvláštních zákonů, pokud tyto zákony neobsahují zvláštní ustanovení o sankcích.

Sankce může být uložena samostatně nebo s jinou sankcí. Výjimku tvoří napomenutí, které nelze uložit spolu s pokutou.

Příslušnost správních orgánů:

Právní úprava věcné příslušnosti je založena na zásadě, že přestupek má projednávat ten orgán, v jehož oboru působnosti byl přestupek spáchán.

K projednávání přestupků jsou příslušné:

- obecné úřady nebo zvláštní orgány obcí
- orgány Policie České republiky
- jiné správní orgány stanovené zvláštními zákony

Účastníci řízení: obviněný z přestupku, poškozený, vlastník věci, která může být zabráná, nebo byla zabráná, návrhově (3)

5. Přestupky a jiné správní delikty proti životnímu prostředí

Přestupky na úseku ochrany životního prostředí

Přestupku se dopustí ten, kdo porušením zvláštních právních předpisů o ochraně životního prostředí jiným způsobem, než jak vyplývá z ustanovení § 21 až 44 PZ, zhorší životní prostředí.

Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 10 000 Kč. **(4)**

5.1 Přestupky a jiné správní delikty obsaženy v lesním zákoně:

Lesní ekosystémy patří v České republice k nejvýznamnějším složkám životního prostředí. Rozsah a stav našich lesů prošel v historické době výraznými změnami. Stav lesů je ovlivněn vlastním způsobem minulého i současného lesního hospodaření a dále vnějšími vlivy, zejména znečištěním ovzduší, myslivostí a lokálně i jinými činnostmi člověka.**(13)**

Les je ve svých funkcích a v samotné své existenci ohrožován tedy působením především civilizačních vlivů. Cílem současné právní úpravy ochrany lesa je zajistit jeho existenci, a to jak co do celkové plochy pozemků, určených k plnění funkcí lesa, tak i pokud jde o skladbu a kvalitu lesních porostů.

Současný trend hospodaření v lesích stále důrazněji sleduje optimalizaci produkce hmotných, ale i nehmotných funkcí lesů s ohledem na tvorbu a ochranu životního prostředí, na rozdíl od nedávné minulosti, kdy maximalizace produkce dřevní hmoty byla rozhodujícím kritériem při hospodaření v lesích.

Měsíčník Ministerstva vnitra **(14)**

Právní úprava ochrany lesa

1. mezinárodněprávní úprava:(Principy hospodaření v lesích, Implementační plán – Ochrana a management přírodních zdrojů)

2. komunitární úroveň:(ochrana vybraných lesních ekosystémů v rámci OP, směrnice Rady o uvádění reprodukčního materiálu lesních dřevin na trh, směrnice Rady o sbližování právních předpisů čl. států týkajících se třídění surového dříví)

3.vnitrostátní úroveň:zvláštní zákony(z. č. 252/1997 Sb., o zemědělství atd.)
(15)

Nástroje ochrany

1. *Administrativní nástroje*: stanovení práv a povinností, omezení a zákazů, lesní hospodářská evidence, udělení licence, dozor (MŽP, příslušné orgány státní správy lesa, ČIŽP podle příslušného zákona, lesní stráž)
  2. *Koncepční nástroje-lesnické plány*
  3. *Informační nástroje*
  4. *Ekonomické nástroje*
  5. *Sankční nástroje*
  6. *Institucionální nástroje*: (obecní úřady obcí s rozšířenou působností, krajské úřady, Ministerstvo zemědělství, vojenské újezdy: Ministerstvo obrany a Vojenský lesní úřad)
- (15)

Každý les je chráněn podle **zákona o ochraně přírody a krajiny** jako **významný krajinný prvek**. V praxi to znamená, že zásah do lesního porostu musí být konzultován též s příslušným orgánem ochrany přírody, především jestli nedochází k narušení krajinného rázu. (16)

V Česku se lesní hospodaření řídí **lesním zákonem**. Jeho základním principem je pokud možno nesnižovat procentuální podíl lesů v zemi. Dále předepisuje např. určitý podíl melioračních dřevin, maximální velikost holiny 1 ha (až na výjimky), nutnost nově zalesnit do 2 let od vytěžení předchozího porostu, do 5 let pak provést tzv. zajištění porostu. (16)

Účelem lesního zákona je stanovit předpoklady pro zachování lesa, péči o les a obnovu lesa jako národního bohatství, tvořícího nenahraditelnou složku životního prostředí, pro plnění všech jeho funkcí a pro podporu trvale udržitelného hospodaření v něm. (5)

Platná právní úprava ochrany lesa směřuje do čtyř hlavních úseků, kterými jsou:

- ochrana pozemků určených k plnění funkcí lesa,
- ochrana lesa při obecném užívání lesů,
- ochrana lesa při hospodaření v lesích,
- ochrana lesa proti škůdcům a jiným škodlivým činitelům.

Každý si musí počínat tak, aby nedocházelo k ohrožování nebo poškozování lesů, jakož i objektů a zařízení sloužících hospodaření v lese. (5)

V současnosti však dochází k množství přestupků a jiných správních deliktů a tím častokrát k velice závažnému poškození lesního ekosystému.

Orgán státní správy lesů (obecní úřady obcí s rozšířenou působností (§48 LZ), kraje (§48a LZ) a ministerstvo (§49 LZ)) ustanovuje lesní stráž. Ta je při své činnosti oprávněna **zjistit totožnost** osoby, která při obecném užívání lesa porušuje ustanovení tohoto zákona, ukládat a vybírat **pokuty za přestupky** (uvedené v § 53 tohoto zákona v blokovém řízení podle zvláštního předpisu), **předvést bezodkladně** policejnímu orgánu osobu, kterou přistihne při přestupku, nelze-li jinak zjistit její totožnost, **požadovat**

pomoc nebo součinnost orgánů Policie České republiky, popřípadě obecní policie, pokud nemůže splnění svých povinností zajistit vlastními silami a prostředky.(5)

Přestupku se dopustí ten, kdo v rámci obecného užívání lesa v lese:

1. Bez povolení poruší zákaz vjezdu a stání motorovým vozidlem:

Zároveň se může jednat také o přestupek **rušení klidu a ticha v lesích**.

Provoz terénních motorových vozidel mimo pozemní komunikace se v České republice začíná rozmáhat jako nový způsob "rekreačního vyžití" určité skupiny obyvatel. . Hlavním důvodem je stále větší dostupnost terénních motocyklů a čtyřkolek a vzrůstající koupěschopnost obyvatelstva. Tento provoz je ve střetu se zájmy ochrany přírody a lesního hospodářství i s bezpečností pohybu návštěvníků lesa.(17)

Provoz motorových terénních vozidel mimo pozemní komunikace – konkrétně v lesních porostech a s tím související rušení ticha a klidu v lesích – se tedy

v současnosti stává velkým problémem. Redaktoři časopisu **Lesnická práce** – časopis pro lesnickou vědu a praxi, se elektronickou cestou zeptali 8 policejních správ jednotlivých krajů, kolik případů tohoto protiprávního jednání bylo za posledních 5 let hlášeno, jaká je úspěšnost v dopadení pachatelů (procenta, absolutní čísla) a kolik pachatelů bylo potrestáno. Situace v jednotlivých krajích se velice liší:

Soňa Štětínská, **Policie ČR- správa Severomoravského kraje**, tvrdí, že policisté správy Severomoravského kraje nemají k dispozici statistiky počtu protiprávního jednání způsobeného v lesních porostech terénními vozidly (statistiky se nezpracovávají, nejedná se o záležitost správy). Pokud k uvedenému jednání dochází, řeší zjištěné přestupky policisté jednotlivých okresních ředitelství (respektive obdobních oddělení) - oznamují je příslušným správním orgánům (pod tyto spadají referáty/oddělení životního prostředí). Právě oni by mohli vědět, kolik přestupků řešili. Doporučili se tedy obrátit se na jednotlivé správní orgány.

Dále Policie ČR, **správa Jihomoravského kraje**, Jana Šípková tvrdí, že Policie ČR podobnou statistiku nevede. Tato problematika je upravena *zákonem č. 289/1995 Sb., o lesích v §20/1g* je výslovně tato činnost označena jako zakázaná. Příslušný k řešení této problematiky je Orgán státní správy lesů. Těžiště řešení dané problematiky je však na orgánech obcí s rozšířenou působností, které dle § 48 (uvedený zákon) vykonávají dozor nad dodržováním tohoto zákona a jsou oprávněni k ukládání pokut.

Policie ČR, **správa hlavního města Prahy**- Romana Bezděková tvrdí, že v rámci statistiky ani jinak není problematika protiprávního jednání sledována. V Praze tento problém nemáme, vzhledem k tomu, že v hlavním městě je minimum lesních porostů.

Policie ČR, **správa Jihočeského kraje**- Jiří Matzner zase říká, že oslovil několik okresních ředitelství na teritoriu Policejní správy Jihočeského kraje, ale s mizivým výsledkem. Motocykl i tzv. čtyřkolka pokud byla policií řešena či vlastně její řidič, za

vjezd do lesa či něco podobného, je běžným dopravním přestupkem se skartační lhůtou 1 rok, tudíž nelze hledat pět let zpět. Pokud vezmu v potaz i běžné udělení blokové pokuty na místě, nelze řidiče motocyklu či čtyřkolky v evidenčních systémech policie, tj. jeden rok zpět rozeznat od ostatních vozidel.

Policie ČR, **správa Středočeského kraje**- Václav Hatlman, Roman Oberstein : Jeden z problémů regulace provozu zejména u čtyřkolek, ale i u motocyklů, je dán skutečností, že registrace čtyřkolek se provádí v kategorii motocyklů. Majitelé čtyřkolek pak využívají možnosti odmontovat omezovače výkonu a přihlásit své stroje jako stroje pracovní do kategorie R místo do kategorie I, což jsou motocykly. V působnosti útvarů Policie České republiky správy Středočeského kraje bylo ve sledovaném období řešeno **68 přestupků a 4 trestné činy**. V této souvislosti je nutno uvést, že u dalších podnětů nebo oznámení, případně v rámci vlastních opatření, nebyli pachatelé zjištěni, zejména vzhledem ke skutečnosti, že hlídkám dokázali ujet, neboť jejich technické vybavení je na velmi dobré úrovni. Počet zjištěných přestupků je ovlivněn skutečností, že některé zjištěné přestupky jsou oprávněnými subjekty předávány přímo do správního řízení.

Jarmila Hrubešová Policie ČR, **správa Severočeského kraje** se vyjadřuje o obecně o **problému z pohledu Policie ČR**:

Provoz motorových vozidel mimo pozemní komunikace nelze postihovat podle platných pravidel silničního provozu. Policie ČR se pouze spolupodílí v případech, kdy lesní stráž nemůže zajistit splnění svých povinností vlastními silami a prostředky.

Policie ČR přestupky páchané motoristy jízdou v lesních porostech tedy sama nepostihuje. Pokud je zjištěno, oznamuje je správnímu orgánu. Ve statistických přehledech vedených Policií ČR nejsou tyto přestupky samostatně vykazovány, objeví se spolu s tisíci dalšími v položce „přestupky ostatní“. Pokud by jízdou v lesním porostu došlo k naplnění skutkové podstaty nějakého trestného činu, šetří policie konkrétní trestný čin, ve statistice je tento skutek pak veden jako tento konkrétní trestný čin. Ale ze statistiky trestných činů tudíž rovněž nelze vyčíst, zda byl spáchán v souvislosti s jízdou v lesním porostu.

Nemůžeme tedy poskytnout žádné statistické údaje, které by dokládaly četnost výskytu a způsob postihování zjištěných přestupků nebo trestných činů souvisejících s jízdou terénních vozidel mimo pozemní komunikace.

Poskytnu však konkrétní údaje z jednotlivých okresů v severních Čechách:

- *Česká Lípa* - za posledních 5 let oznámeno zhruba 16 případů
- *Děčín*- na jaře 2008 v Dolní Poustevně jezdilo několik motorkářů na motocyklech a čtyřkolkách po lesích a v jednom případě fyzicky napadli myslivce. Pachatel nebyl zjištěn, policisté se pak na tato místa na čas zaměřili, ale žádní motorkáři se tam už neobjevili.
- *Chomutov, Litoměřice a Louny* - nic konkrétního nezjištěno.
- *Jablonec n. N.* - během roku je zde oznámeno **cca 30 případů** - nejvíc na Tanvaldsku, kde je motokrosová dráha. Tyto případy se zde objevují především v době, kdy jsou závody Enduro a amatérští motocyklisté doprovázejí závodníky podél oficiální trati.
- *Liberec*- v roce 2005 zadrželi policisté z obvodního odd. Chrástava **dva** mladíky, kteří jezdili po lese na motorkách. Věc byla postoupena na magistrát města Liberec a řešena

jako přestupek; - policisté z hlídkové služby v Liberci byli během zhruba 3 let vysláni ke 4 oznámeným případům - ani v jednom se však nepodařilo zjistit přestupce.

– *Most* – O víkendech jsou prováděny společné hlídky policistů a pracovníků Lesní správy Litvínov. Tato spolupráce se osvědčila (lesní správa dokonce zaslala řediteli mostecké Policie ČR písemné poděkování).

– *Teplice*- obvodní odd. Policie ČR Duchcov úzce spolupracuje s Lesy ČR - hlavně o víkendech zde slouží společné hlídky policistů a zaměstnanců Lesů (tak jako v Litvínově).

– *Ústí nad Labem* - policisté zaznamenali několik případů jízdy terénních čtyřkolek a motocyklů mimo pozemní komunikace a tak rušení klidu a ticha v lese. Tyto případy jsou ale hlášeny opožděně .(18)

Zákaz jezdit a stát v lese s motorovými vozidly neplatí pro zaměstnance orgánu státní správy lesů v obvodu jejich působnosti při výkonu činnosti podle tohoto zákona a pro

osoby, které vykonávají činnosti povolené zvláštními předpisy.

(5)

Závažná je také problematika jak vyčíslit škody způsobené řidiči terénních motorových vozidel. (18)

2. Hrabe stelivo:

Nejeden našinec žije v představě, že krásné hvozdy naší domoviny začaly strádat až s rozvojem průmyslové výroby, resp. s příchodem kyselých dešťů. To všechno je sice pravda, jenže okyselování půd není jediným mechanismem, jímž lesní ekosystém o bazické živiny přichází. Citelné snížení dostupnosti živin způsobil člověk přímým využíváním lesa, například **odnosem hrabanky**. Zvláště to platí o lesích v horských oblastech, které se nacházejí na pomalu zvětrávajících horninách, z nichž se bazické živiny uvolňují velmi pomalu.

3. Sbírání lesních plodů způsobem poškozujícím les:

Ve všech okolních státech je les volně přístupný pro veřejnost. S právem volného přístupu je pravidelně spojeno i právo na sběr lesních plodů, klestu a bylin. Výjimku tvoří pouze lesní právo v Polsku, kde je soukromý vlastník oprávněn volný přístup do lesa zcela vyloučit. Avšak sběr lesních plodů, který jakýmkoli způsobem poškodí les je **přísně zakázáno**.(18)

4. Táboření mimo vyhrazená místa:

Tábořením ve smyslu § 16 odst. 1 písm. c), § 26 odst. 1 písm. b) a § 29 písm. j) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, se rozumí souhrn různých činností umožňujících pobyt v přírodě spojený s možností přenocování, a to obvykle ve stanech nebo jiných přístřešcích. Naproti tomu přespání „pod širákem“ se za táboření nepovažuje. Při hledání vhodného místa k táboření je nejprve třeba zjistit, zda se místo nenachází ve zvláště chráněném území.

V lese je táboření mimo vyhrazená místa tedy obecně zakázáno. Udělení výjimky z tohoto zákazu přísluší pouze vlastníkovu lesa. Pokud by touto výjimkou byla porušena práva jiných vlastníků lesa, náleží toto rozhodnutí příslušnému orgánu státní správy

lesů. Mimo uvedené případy náš právní řád táboření ve volné přírodě neupravuje, lze tedy vycházet ze zásady, že co není zákonem zakázáno, je dovoleno. Jistá omezení však lze analogicky dovodit z ustanovení § 63 (přístup do krajiny) zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Je zřejmé, že tábořit lze pouze na místech, na která lze i vstupovat.(19)

5. Kouří,nebo do vzdálenosti 50 m od okraje lesa rozdělává nebo udržuje otevřené ohně nebo odhazuje hořící nebo doutnající předměty:

Naprostá většina požárů v lesích, ale i v jiných přírodních porostech, je totiž způsobena lidskou nedbalostí - ať již při zakládání ohně nebo kvůli neopatrnosti při kouření (odhození nedopalku cigaret). Kouření v lese je ze zákona zakázáno, rozdělávat a udržovat otevřený oheň lze jen na k tomu vyhrazených místech. Zakázáno je samozřejmě i odhazování hořících nebo doutnajících předmětů. Opatrně je třeba zacházet i např. s přenosnými vařiči, které při troše nepozornosti rovněž mohou způsobit požár. (20)

6. Odhazuje odpady nebo odpadky:

V poslední době se velkým nešvarem stávají lidmi vytvořené skládky. Někomu z kapsy vypadne papír, jiný bez výčitek vyhodí pet lahev do křoví a další se dokonce přiklání k tomu, že může do lesa odvézt valník odpadu.

Černých skládek odpadu v českých lesích v posledních letech neubývá.Nejčastěji lidé do lesů vozí různé spotřebiče, nábytek, stavební suť a domácí odpad. K jejich likvidaci musí lesníci někdy povolat i specializovanou firmu. Loni LČR za likvidaci černých skládek zaplatily 3,7 milionu korun. Letos za první pololetí se částka vyšplhala na téměř dva miliony korun. Likvidace černých skládek navíc musí proběhnout rychle s ohledem na možné znečištění podzemních vod, rozmnožení hlodavců a negativní inspiraci pro ostatní občany.(21)

Příklad:

Uklidit černou skládku se rozhodli i lidé v lese na **severu Čech** na silnici 1. třídy vedoucí lesem. Domluvili si kontejner z technických služeb jako sponzorský dar a tuto skládku uklidili.Policie však zjistila majitele černé skládky, zahájila proti němu řízení a černou skládku potřebovala jako důkazní materiál. Policii tedy zmizel důkaz a řízení proti majiteli skládky se muselo zastavit. Je ještě důležité dodat, že policii skládku nahlásila starostka místní obce a ekologové nahlásili její úklid správě CHKO na jejímž území skládky byla. Starostka si myslela, že majitel skládku uklidil a proto se policie přestala o skládku zajímat. Světlo do všeho ale vnesla novinářka, která oznámila starostce, že skládku uklidili ekologové a vše nahlásili CHKO. Starostka se okamžitě spojila s policií. Na závěr příběhu snad už zbývá jen dodat, že podnikatel nakonec žádnou pokutu neobdržel, protože se domluvil se zdejším traktoristou, který mu odpad odveze na skládku.(22)

Neméně závažných přestupků se dopouští i ten,kdo v lese:

7.Vstoupí do oplocených nebo zákazem vstupu označených míst

8.Vstoupí do porostů, kde se provádí těžba, manipulace nebo doprava dříví

9.Jezdí mimo cesty a vyznačené trasy na kole, na koni, na lyžích a na saních

10. Pase nebo prohání dobytek nebo umožňuje výběh hospodářským zvířatům do lesních porostů
11. Naruší půdní kryt nebo vodní režim nepovolenou těžbou hlíny, písku nebo kamene
12. Bez povolení, popřípadě bez ohlášení provádí terénní úpravy nebo jiné stavby
13. Koná bez oznámení orgánu státní správy lesů organizované nebo hromadné sportovní akce
14. Vyzvedává semenáčky a sazenice stromů a keřů lesních dřevin
15. Bez povolení sbírá semena lesních dřevin, jmelí a ochmet,
16. Těží nebo poškozují stromy a keře lesních dřevin (5)

K postupné devastaci lesů v ČR, které se svým stářím blíží 80 a více roků a mají tudíž vysokou tržní hodnotu ve dřevě, dochází zhruba od r.1995. Důvodem k zamyšlení se nad způsobem, jak plenění lesů zabránit, je skutečnost, že k těžbám dřevní hmoty v rozporu s platnými předpisy a způsobem poškozujícím celý ekosystém dochází stále častěji, těžby jsou prováděny stále rafinovanějšími způsoby (což je pochopitelná reakce pachatelů na represe ze strany orgánů činných v trestním řízení) a často dobře organizovanými skupinami těžařů.

Předmětem zájmu pachatelů jsou lesy převážně soukromé, o výměrách do cca 50 hektarů, s takovým lesním porostem, který je možno prodejem vytěžené dřevní hmoty ekonomicky zhodnotit. Není tajemstvím, že potenciální pachatelé na katastrálních úřadech formou písemných objednávek požadují vypracování výpisů z listů vlastníků, které posléze kontaktují s cílem les odkoupit a v krátké době vytěžit. Nutno však dodat, že v řadě případů se může jednat i o seriózní podnikatele, obchodující s touto komoditou v regulích platných zákonů.(14)

Za přestupek 1,2,3,4,7,8,9,10 ,14,15 může uložit orgán státní správy lesů pokutu až do výše 5000 Kč.

Za přestupek 5,6,11,12,13,14,16 může uložit orgán státní správy lesů pokutu až do výše 15 000 Kč.

Není-li v lesním zákoně stanoveno jinak, platí o přestupcích a o jejich projednávání obecné předpisy.
(5)

Jiné správní delikty a sankce:

Orgán státní správy lesů uloží pokutu až do výše 1 000 000 Kč tomu,kdo

- a) bez rozhodnutí orgánu státní správy lesů o odnětí nebo bez rozhodnutí o omezení pozemky určené k plnění funkcí lesa odnímá nebo omezuje jejich využívání pro plnění funkcí lesa,
- b) bez povolení užívá pozemky určené k plnění funkcí lesa nebo znemožňuje jejich využívání pro plnění funkcí lesa,

- c) provede těžbu nad rámec schváleného plánu či protokolem o převzetí převzaté osnovy, nebo provede jinou těžbu v rozporu s tímto zákonem, zejména provede neoprávněně těžbu v množství překračujícím 3 m³ na 1 ha lesa za kalendářní rok, anebo provede bez povolení orgánu státní správy lesů mýtní úmyslnou těžbu v porostu mladším než 80 let,
- d) nesplní opatření uložená rozhodnutím orgánu státní správy lesů vydaným podle tohoto zákona.

Orgán státní správy lesů uloží pokutu až do výše 100 000 Kč tomu, kdo

- a) bez souhlasu vlastníka nebo nájemce lesa vyzvedává v lese semenáčky a sazenice lesních stromů a keřů,
- b) neoprávněně sbírá semena a plody lesních stromů,
- c) provádí činnosti v lese zakázané,
- d) nevede předepsanou evidenci o původu semen a sazenic lesních dřevin,
- e) zneužije údajů plánů nebo osnov, lesní hospodářské evidence nebo inventarizace lesů.(5)

Orgán státní správy lesů uloží pokutu až do výše 1 000 000 Kč vlastníku lesa nebo jiné osobě, kteří

- a) úmyslnou činností způsobí značné škody na lese a ohrozí tím plnění jeho funkcí,
- b) bez rozhodnutí orgánu státní správy lesů o odnětí nebo o omezení odnímají pozemky určené k plnění funkcí lesa nebo omezují jejich využívání pro plnění funkcí lesa,
- c) neoprávněně užívají pozemky určené k plnění funkcí lesa způsobem, který znemožňuje jejich využívání pro plnění funkcí lesa,
- d) provedou neoprávněnou těžbu v množství překračujícím 3 m³ na 1 ha lesa za kalendářní rok,
- e) provedou bez povolení orgánu státní správy lesů těžbu mýtní úmyslnou v porostu mladším než 80 let.

Orgán státní správy lesů uloží pokutu až do výše 100 000 Kč vlastníku, který

- a) provádí činnosti v lese nepovolené nebo zakázané,
- b) neplní opatření k ochraně lesa, především nedodrží přednostní zpracování těžby nahodilé,
- c) svévolně překročí schválenou výši těžby,
- d) nesplní opatření uložená rozhodnutím orgánu státní správy lesů vydaným podle tohoto zákona.

Řízení o uložení pokuty lze zahájit jen do jednoho roku ode dne, kdy se orgán státní správy lesů dověděl o porušení povinnosti, nejdéle do tří let ode dne, kdy k porušení povinnosti došlo. To neplatí, pokud stav porušení povinnosti trvá.

Při **stanovení výše pokuty** se přihlídně k závažnosti, způsobu, době trvání a následkům protiprávního jednání. Pokuta je splatná do 30 dnů ode dne, kdy rozhodnutí o jejím uložení nabylo právní moci.

Poruší-li osoby uvedené v § 54 nebo v § 55 v době jednoho roku od nabytí právní moci rozhodnutí o uložení pokuty znovu tutéž povinnost, za jejíž porušení jim již byla

uložena pokuta podle tohoto zákona, lze uložit další pokutu až do výše dvojnásobku částky stanovené tímto zákonem.

Uložením pokuty není dotčena povinnost k náhradě škody, k poplatkům podle tohoto zákona ani povinnost odstranit protiprávní stav.

Orgán, který pokutu uložil, ji také vybírá a vymáhá, přičemž postupuje podle zvláštních předpisů.

Pokuty jsou příjmem Státního fondu životního prostředí.

(5)

Česká inspekce životního prostředí - orgán státní správy

Působnost inspekce v ochraně lesa:

Inspekce dozírá na dodržování ustanovení právních předpisů a rozhodnutí týkajících se funkcí lesů jako složky životního prostředí, právními a fyzickými osobami.

Zjišťuje nedostatky a škody na funkcích lesa jako složce životního prostředí, jejich příčiny a osoby zodpovědné za jejich vznik nebo trvání. Inspekce provádí kontrolu uložených opatření atd.

Inspekce uloží pokutu až do výše 5 000 000 Kč právnickým nebo fyzickým osobám, které svým jednáním nebo opomenutím ohrozí nebo poškodí životní prostředí v lesích tím, že

- a) neoprávněně používají lesní půdu k jiným účelům než pro plnění funkcí lesů,
- b) při zpracování lesního hospodářského plánu a jeho realizaci ohrozí životní prostředí, popřípadě způsobí jeho poškození,
- c) vlastním zaviněním vytvoří podmínky pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů,
- d) neplní opatření uložená orgány životního prostředí podle zvláštních zákonů a tohoto zákona,
- e) neplní povinnosti stanovené zvláštním právním předpisem

(9)

Při určení výše pokuty se přihlíží zejména k závažnosti, způsobu, době trvání a následkům protiprávního jednání.

Řízení o uložení pokuty lze zahájit jen do jednoho roku ode dne, kdy se inspekce dověděla o porušení povinností uvedených v § 4 tohoto zákona, nejpozději však do tří let od doby, kdy k porušení těchto povinností došlo.

Poruší-li právnická nebo fyzická osoba v době jednoho roku od nabytí právní moci rozhodnutí o uložení pokuty jakoukoliv povinnost, za níž se ukládá pokuta podle tohoto zákona, lze uložit další pokutu až do výše 10 000 000 Kč.

(9)

Judikát k problematice exhalací na lesních porostech:

Okresní soud ve Zlíně rozhodoval v právní věci žalobce Lesy ČR se sídlem v Hradci Králové, proti žalovanému FATRA a.s. Napajedla o náhradě škody rozhodl takto:

Žalovaný je povinen zaplatit částku 11.933 Kč s 3% úrokem od 1.1.1993 do zaplacení a náklady řízení ve výši 480 Kč, to vše do 3 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobce domáhal se žalobou po žalovaném náhrady škody, která vznikla na lesních porostech exhalacemi organizací, mezi něž patří i žalovaný. Přes pokusy o smír žalovaná částka, která na něj připadá ve výši 11.933 Kč neuhradil. Žalovaný domáhal se zamítnutí žaloby s tím, že faktury neobdržel. Není jasné, zda se jedná o náhradu škody podle občanského zákoníku, nebo podle hospodářského zákoníku. A podle sdělení příslušných oddělení žalovaného produkoval jeden komín 328 tun SO₂ za rok, druhý 60 tun SO₂ za rok a podle vyjádření pracovníků žalovaného nemohlo dojít k úletu těchto exhalací do oblastí severní Moravy. (6)

5.2 Přestupky a jiné správní delikty obsaženy ve vodním zákoně

Historie vodního práva

Vodní zákon představuje komplexní právní úpravu novodobého vodního práva v ČR. Vodní právo jako odvětví správního práva disponuje relativně dlouhou historií. Již koncem 18. století existovaly tzv. mlynářské rády, v 19. století pak byly vydány zemské vodní zákony (český, moravský, slezský). Právní úprava obsažená v českém vodním zákone č. 71/1870 z.z. byla prvním soustavným zpracováním vodního práva u nás. Český zemský vodní zákon platil až do roku 1955, kdy byl nahrazen zákonem č. 111/1955 Sb., o vodním hospodářství. Dalším vodním zákonem byl zákon č. 138/1973 Sb., o vodách, který platil až do 31.12.2001 a byl k tomuto datu nahrazen dnes platným vodním zákonem. (22)

Právní úprava ochrany vod:

- zákon č. 254/2001 Sb., o vodách (vodní zákon)

- související předpisy: č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, č. 164/2001 Sb., lázeňský zákon, č. 44/1988 Sb., horní zákon, č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, č.

305/2000 Sb., o povodích

- komunitární právo: Směrnice 2000/60/ES – Rámcová směrnice

- mezinárodní úmluvy (ochrana Odry, Labe a Dunaje)

- Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 225/2002 Sb., o podrobném vymezení staveb k vodohospodářským melioracím pozemků a jejich částí a způsobu a rozsahu péče o ně.

- Vyhláška č. 293/2002 Sb., o poplatcích za vypouštění odpadních vod do vod povrchových, ve znění pozdějších předpisů...

Nová směrnice Evropského parlamentu a Rady Evropské Unie ze dne 29.6.2000 zdůrazňuje komplexní ochranu povrchových a podzemních vod, zlepšování jejich stavu v rámci stanovených cílových ukazatelů a plánovitého řízení jejich užívání v oblastech ucelených povodí, což bylo základem nového zákona v souladu s mezinárodními smlouvami a dokumenty: Směrnici Rady 76/464/EHS z 4.5.1976 o znečištění

způsobeném určitými nebezpečnými látkami, vypouštěnými do vodního prostředí Společenství a návazné Směrnice ,Směrnici Rady 80/68/EHS z 17.12.1979 o ochraně podzemních před znečištěním způsobeném určitými nebezpečnými látkami, doplněná směrnicí rady 90/656/EHS a 91/692/EHS ,Směrnici Rady 91/61/EHS z 24.9.1996 o integrované prevenci a řízení znečištění (IPPC) s cílem vyloučit nebo snížit emise do ovzduší, vody a půdy.(23)

Účel vodního zákona

Účelem tohoto zákona je chránit povrchové a podzemní vody, stanovit podmínky pro hospodárné využívání vodních zdrojů a pro zachování i zlepšení jakosti povrchových a podzemních vod, vytvořit podmínky pro snižování nepříznivých účinků povodní a sucha a zajistit bezpečnost vodních děl v souladu s právem Evropských společenství. Dále též přispívat k ochraně vodních ekosystémů a na nich přímo závislých suchozemských ekosystémů.(§1 odst.1 VZ č 254/2001 Sb.)

Jiné správní delikty a sankce:

Nejde-li o trestný čin, uloží **Česká inspekce životního prostředí** nebo **obecní úřad obce s rozšířenou působností** pokutu **podnikající fyzické osobě nebo právnické osobě**

Fyzické osobě podnikající lze tedy uložit pokutu, jen pokud se dopustila uvedeného jednání při své podnikatelské činnosti.

Obci, která nesplní povinnost stanovenou v čl. II bodě 6 zákona č. 20/2004 Sb., může Česká inspekce životního prostředí uložit pokutu do výše 1 000 000 Kč.

Pokuta za nedovolené odebrání povrchových vod se stanoví ve výši vypočtené násobkem sazby 10 Kč za 1 m³ nedovoleně odebraných povrchových vod celkovým množstvím těchto povrchových vod.

Pokuta za nedovolené odebrání podzemních vod se stanoví ve výši vypočtené násobkem sazby 50 Kč za 1 m³ nedovoleně odebraných podzemních vod celkovým množstvím těchto vod.

Nelze-li stanovit neoprávněně odebrané množství vody při stanovení výše pokuty, stanoví orgán ukládající pokutu množství odebrané vody podle skutečností dovolujících stanovit odebrané množství vody nepřímo.

Nedosahuje-li výše pokuty vypočtená, popřípadě stanovená podle předchozích odstavců částky 5 000 Kč, stanoví se pokuta ve výši 5 000 Kč.

Pokutu lze stanovit nejvýše za období 3 let předcházejících ke dni, kdy byl nedovolený odběr vody zjištěn.

Pokuta může činit nejvýše 10 000 000 Kč.(7)

Lze tedy shrnout: Ilegalita se nevyplácí

Za vybudování studny bez patřičných povolení můžete od místní samosprávy také dostat docela tučnou pokutu. Takzvaný nedovolený odběr podzemních vod vás může

stát na pokutě **až 50 000 Kč**. K tomu se může naučtovat dalších 50 000 Kč pokuty za provedení stavby studny bez stavebního povolení. Pokud jste ale živnostník a nedovolenou studnu užíváte pro své podnikání, pak může pokuta za nedovolené odebírání podzemních vod být vypočítaná násobkem sazby **50 Kč za 1 m³** odebrané vody. Kolik jste skutečně odebrali není podstatné, vše se stanoví odhadem a vás to pak může stát od **5ti tisíc do 10ti milionů korun**. Jako podnikatel můžete čelit i riziku pokuty za provedení stavby studny bez stavebního povolení ve výši **jednoho milionu korun**.(24)

Pokuty za nedovolené vypouštění odpadních nebo důlních vod

Důlní vodou jsou proto ty povrchové a podzemní vody, které vnikly do hlubinných nebo povrchových dolů, kamenolomů, hlinišť, šterkoven a pískoven.

Stavby zařízení pro zneškodňování odpadních vod – **žumpy** upravuje vyhláška č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu (OTP) Současně však tato vyhláška stanoví povinnost pro připojení staveb na síť technického vybavení.

Pokuta podnikajícím fyzickým osobám a právnickým osobám za nedovolené vypouštění odpadních nebo důlních vod se stanoví ve výši od 10 000 Kč do 10 000 000 Kč. (7)

Pokuta fyzické osobě se uděluje podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, podle ustanovení § 34, který upravuje přestupky na úseku vodního hospodářství.

Tomu, kdo vypustí odpadní nebo důlní vody *do vod povrchových nebo podzemních, popřípadě do kanalizace*, v rozporu s vodním zákonem, lze uložit pokutu do 50 000 Kč. V případě, že by žumpa nepovoleně ústila do kanalizace, jednalo by se o neoprávněné vypouštění odpadních vod do kanalizace bez uzavřené smlouvy (§ 10).

Zákon o vodovodech a kanalizacích v § 33 stanoví, že *podnikajícím fyzickým osobám a právnickým osobám* lze uložit pokutu až do 1.000.000 Kč za neoprávněné **vypouštění odpadních vod do kanalizace**. Pokuta *fyzickým osobám* se opět ukládá dle § 34 zákona o přestupcích – tomu, kdo neoprávněně *vypouští odpadní vody do kanalizace bez uzavřené smlouvy* o odvádění odpadních vod nebo v rozporu s ní nebo s podmínkami stanovenými kanalizačním řádem, lze uložit pokutu do 15.000 Kč.(25)

Při stanovení výše pokuty přihlédne orgán ukládající pokutu zejména k míře překročení podmínek povolení k vypouštění těchto vod, k míře ovlivnění jakosti povrchových nebo podzemních vod a jejímu lokálnímu rozsahu, ke stupni ochrany dotčeného území (chráněná území) a k příčině nedovoleného vypouštění vod.(7)

Pokuty nad 100 000 Kč za porušení povinností na úseku OV v roce 2008

Fyzická osoba podnikající, Pec pod Sněžkou

Pokuta **100 000,- Kč** za porušení § 38 odst. 3 zákona č. 254/2001 Sb. tj. za nedovolené vypouštění odpadních vod, konkrétně za překračování limitů rozhodnutí vodoprávního úřadu v letním období roku 2007.

Při stanovení výše této pokuty bylo přihlédnuto ke skutečnosti, že výrazným překračováním povolených limitů došlo k havarijnímu znečištění Bezdrevského potoka spojenému s úhynem ryb. Bylo však přihlédnuto i k tomu, že subjekt následně učinil opatření ke zlepšení čistícího procesu na ČOV, které by mělo zamezit opakování havarijní situace.

Pokuta byla tedy uložena podle § 116 odst. 1 písm. b) a § 118 zákona č. 254/2001 Sb. Subjekt se proti rozhodnutí ČIŽP neodvolal, pokuta nabyla právní moci dne 2.1.2008.

Hatecký mlýn s.r.o.

Pokuta v souhrnné výši **448 600,- Kč**, a to a) pokutu **363 600,- Kč** za porušení ust. § 8 odst. 1 písm. b) zákona č. 254/2001 Sb., tj. za odběr podzemní vody pro potřeby svých objektů bez povolení vodoprávního úřadu; b) pokutu ve výši **30 000,- Kč** za porušení ust. § 8 odst. 1 písm. c) zákona č. 254/2001 Sb., tj. vypouštění odpadních vod do vod podzemních bez povolení vodoprávního úřadu v případě vypouštění odpadní vody při mytí aut na částečně zpevněném povrchu a c) pokutu ve výši **50 000,- Kč** za porušení § 39 zákona č. 254/2001 Sb. za nedovolené nakládání se závadnými látkami (ropné látky, statková hnojiva a jejich tekutá složka); d) pokutu **5 000,- Kč** za porušení § 39 odst. 2 písm. a) zákona č. 254/2001 Sb. za nezpracování havarijního plánu.

Pokuta za nezpracování havarijního plánu byla stanovena na nejnižší hranici rozpětí daného zákonem.

Subjekt se proti rozhodnutí ČIŽP odvolal, odvolací orgán rozhodnutí ČIŽP potvrdil v celém rozsahu a nabylo právní moci 22.1.2008.

Cukrovary a lihovary TTD, a.s.

Pokuta **500 000,- Kč** – snížena odvolacím orgánem na **200 000,- Kč** za porušení § 39, odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb., tj. za nedovolené nakládání se závadnými látkami (vápenným mlékem) Pokuta uložena podle § 116, odst. 1 písm. c) a § 119 odst. 1 vodního zákona

Při stanovení výše pokuty bylo přihlédnuto k tomu, že se jednalo o jednorázový únik vápenného mléka prostřednictvím staré kanalizace o jejíž existenci subjekt nevěděl, že se přičinil o odstraňování následků havárie a že na druhé straně došlo k úhynu 1,6 t ryb.

Subjekt se proti rozhodnutí ČIŽP odvolal. Odvolací orgán pokutu potvrdil ale snížil ji na konečných 200 000,- Kč. Tato pokuta nabyla právní moci dne 2. 4. 2008) **(25)**

Pokuty za nedovolené nakládání se závadnými látkami

Pokuta za nedovolené nakládání se závadnými látkami : Stanoví se ve výši od 5 000 Kč do 5 000 000 Kč.

Při stanovení výše pokuty přihlédne orgán ukládající pokutu zejména: k okolnostem, za nichž k nedovolenému nakládání došlo, k tomu, jak se právní subjekt přičinil o odstranění nebo zmírnění škodlivých následků, k množství a charakteru uniklé látky, k místu, kde k vlastnímu ohrožení došlo atd.(7)

Při přetékání odpadní jímky však nejde o nedovolené nakládání se závadnými látkami, ale o nedovolené vypouštění odpadních vod.

Pokuty za porušení povinností týkajících se vodních děl

Za porušení povinností stanovených stavebními předpisy ukládají orgány uvedené v § 116 pokuty podle *stavebního zákona*.

Vodoprávní úřad, speciální stavební úřad pro vodní díla. Vydává rozhodnutí o uložení pokuty podnikající fyzické nebo právnické osobě za nedovolené vypouštění, odběry vod a za porušení povinností týkající se *vodních děl* založených stavebními předpisy.(26)

Pokuty za porušování povinností týkajících se užívání povrchových vod k plavbě

Státní plavební správa může uložit pokutu až do výše 100 000 Kč provozovateli plavidla, který: -provozuje plavidlo se spalovacím motorem na povrchových vodách, na kterých je plavba plavidel se spalovacím motorem zakázána (§ 7 odst. 5), - provozuje plavidlo v rozporu se stanoveným rozsahem a podmínkami užívání povrchových vod k plavbě (§ 7 odst. 5).

Existují také ***pokuty za opakované porušení povinností***: Poruší-li podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba do 1 roku od právní moci rozhodnutí o uložení pokuty jakoukoliv povinnost, za niž se ukládá pokuta podle tohoto zákona, použije se pro stanovení výše

další pokuty dvojnásobná sazba. Je-li pro určení výše ukládané pokuty stanovena nejnižší hranice, zvyšuje se tato hranice na dvojnásobek. Pokuta i v případě zvýšení podle odstavce 1 může činit nejvýše 20 000 000 Kč.

Pokutu lze uložit do 2 let ode dne, kdy se Státní plavební správa o porušení uvedených povinností dověděla, *nejpozději však do 3 let* ode dne, kdy k porušení došlo. Při stanovení výše pokuty se přihlíží k závažnosti významu a době trvání protiprávního jednání a k rozsahu způsobené škody. Pokuta je splatná do 15 dnů ode dne, kdy rozhodnutí o jejím uložení nabylo právní moci. Uložené pokuty Státní plavební správa rovněž vybere. Pokuty jsou příjmem státního rozpočtu.

Pravidla ukládání pokut v této oblasti jsou upraveny v §124 VZ.

Za stanovených podmínek lze také od pokuty upustit. Tato skutečnost je upravena v §125 vodního zákona.

(7)

Jiné správní delikty:

Mytí motorového vozidla nebo provozování mechanismu ve vodním toku, nebo na místě, kde by mohlo dojít k ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod.

Údržbu motorových vozidel, zejména mytí a výměnu olejů, je dovoleno provádět jen na místech k tomu určených, případně na pozemcích v soukromém vlastnictví občanů, při dodržení předpisů o ochraně životního prostředí a o ochraně vod.(27)

Za toto protiprávní jednání se uloží pokuta ve výši od 10 000 do 50 000 Kč.

Neučiní při zacházení se závadnými látkami přiměřená opatření, aby nevnikly do povrchových nebo podzemních vod nebo neohrozily jejich prostředí. Za toto protiprávní jednání se uloží pokuta ve výši od 20 000 do 1 000 000 Kč.

Jiné správní delikty a odpovídající sankce v této oblasti lze nalézt v. §166 a §122VZ .

5.3 Přestupky a jiné správní delikty obsaženy v zákoně o odpadech a o změně některých dalších zákonů

Platný zákon č.185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, byl novelizován naposledy změnou č.314/2006 Sb. Změny souvisí se systémem komunitního kompostování v obci, zpětného odběru, povinnostmi pro biologické zpracování biologicky rozložitelných odpadů, přestupky fyzických osob.

Tento zákon stanoví v souladu s právem Evropských společenství

- pravidla pro předcházení vzniku odpadů a pro nakládání s nimi při dodržování ochrany životního prostředí, ochrany zdraví člověka a trvale udržitelného rozvoje,
- práva a povinnosti osob v odpadovém hospodářství, a působnost orgánů veřejné správy

Působnost zákona

Zákon se vztahuje na nakládání se všemi odpady, s *výjimkou*: odpadních vod, odpadů z hornické činnosti a činnosti prováděné hornickým způsobem(Zákon č 44/1988Sb), odpadů drahých kovů(Zákon č.539/1992 Sb),radioaktivních odpadů(Zákon č.18/1997Sb),mrtvých lidských těl včetně mrtvě narozených těl a potratů, částí těl včetně amputovaných končetin a orgánů a ostatků,konfiskátů živočišného původu, nezachycených emisí znečišťujících ovzduší,odpadů trhavin, výbušnin a munice, vytěžených zemin a hlušín.

Pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak, vztahuje se tento zákon i na ukládání odpadů, které nevznikly při hornické činnosti, do podzemních prostor a na odkaliště a na nakládání s nepoužitelnými návykovými látkami, přípravky a prekursorů a nepoužitelnými léčivy.(8)

Původce a oprávněná osoba jsou povinni pro účely nakládání s odpadem odpad zařadit podle **Katalogu odpadů**, který Ministerstvo životního prostředí vydá prováděcím právním předpisem. V případech, kdy nelze odpad jednoznačně zařadit podle Katalogu odpadů, zařadí odpad ministerstvo na návrh příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Na toto řízení se nevztahuje správní řád. *Zařazování odpadu podle kategorií je obsaženo v §6 z.č. 185/2001 Sb. a hodnocení nebezpečných vlastností odpadů je obsaženo v §7 téhož zákona.* Evidence a ohlašování odpadů a zařízení je obsaženo v §39 z.č 185/2001 Sb.

Orgány veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství: ministerstvo, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo zemědělství, inspekce, Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, celní úřady, Policie České republiky, orgány ochrany veřejného zdraví, krajské úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností, obecní úřady a újezdní úřady.

Jejich funkce jsou blíže uvedeny v §72-80 z.č 185/2001 Sb.

Pro účely tohoto zákona se **vybranými výrobky**, vybranými odpady a vybranými zařízeními rozumí: odpady perzistentních organických znečišťujících látek a PCB, odpadní oleje, baterie a akumulátory, kaly z čistíren odpadních vod a další biologicky rozložitelné odpady, odpady z výroby oxidu titaničitého, odpady azbestu, autovraky, elektrická a elektronická zařízení.

Na původce vybraných odpadů a oprávněné osoby, které nakládají s vybranými odpady, se **vztahují povinnosti původců (§16) a oprávněných osob, pokud dále není stanoveno jinak. (8)**

Francouzské přísloví praví - "smrt, daně a odpady jsou jediné jistoty našeho života".

Nakládání s odpady představuje pro celý svět závažný problém. Nelegální likvidace odpadů, zvláště pak odpadů z kategorie nebezpečného odpadu, jehož legální likvidace souvisí s vysokými investicemi. Podle odhadu německých odborníků zisky mezinárodních struktur z nelegálního obchodu s odpady stojí hned za výnosy z obchodu s drogami a zbraněmi. Právě země střední a východní Evropy figurují v nelegálním obchodu s odpady jako potenciální příjemci. Česká republika je v oblasti obchodování s odpady v pozici jak cílové, tak tranzitní země. Často je jako důvod dovozu uváděno druhotné využití odpadu.

Je tedy zřejmé, že při postihování deliktů způsobených na životním prostředí závažnou roli v preventivní a represivní oblasti představuje (kromě nejčastěji využívaných správních postihů) trestní právo.

V průběhu let 1996-2000 německý občan, doktor-laborant, žijící jen pár kilometrů od hranice s Českou republikou, v české pohraniční obci v pronajatém objektu vybudoval chemickou laboratoř. Současně si vyřídil české živnostenské oprávnění a pod tímto krytím dovezl z SRN do ČR několik tun chemikálií, zčásti s prošlou dobou expirace, a tyto v souladu s platnými předpisy uložil ve své laboratoři v ČR. Mezi dovezenými chemikáliemi bylo však i několik kilogramů radioaktivního materiálu. Na tomto příkladu

trestního činu proti životnímu prostředí lze poukázat na závažnost častokrát podceňovaných přestupků a jiných správních deliktů v této oblasti.(14)

Přestupky a sankce:

Obecní úřad uloží pokutu až do výše 20 000 Kč fyzické osobě, která není podnikatelem a dopustí se přestupku tím, že:

Zbaví se autovraku nebo umístí vozidlo vyřazené z registru vozidel v rozporu s tímto zákonem.(8)

Stovky nepojízdných vozidel během roku skončí rozebrané ve sběrnách surovin nebo na *nelegálních vrakovištích*. Podle odborníků bylo v Česku za rok 2006 zhruba 300.000 *anonymních vraků*, které nikdo k ničemu nepotřebuje a které je nutné zlikvidovat. Například v Teplicích bylo v tomto roku 2006 zjištěno a oznámeno 61 autovraků. Likvidaci autovraku řeší zákon č. 56/2001 Sb., **o podmínkách provozu na pozemních komunikacích** a zákon č. 185/2001 Sb., **o odpadech**. V tomto zákoně je rovněž vymezen pojem autovrak. **Autovrakem** je každé úplné nebo neúplné motorové vozidlo, které bylo určeno k provozu na pozemních komunikacích pro přepravu osob, zvířat nebo věcí a stalo se odpadem.

Podle novely zákona o odpadech je vlastník vozidla při jeho trvalém odhlášení z provozu povinen předložit doklad o likvidaci od autorizovaného subjektu. V zákoně o odpadech je ustanovení, které ukládá provozovateli zařízení ke sběru, výkupu, zpracování, využívání nebo odstraňování autovraků **bezúplatně** převzít vybrané autovraky z vozidel poprvé uvedených na trh po dni 1.července 2002, pokud obsahují nutné části vozidla (kompletní vozidlo), pro vybrané autovraky z vozidel uvedených na trh před dnem 1.července 2002 platí tato povinnost ode dne **1.ledna 2007**.(28)

Zákon o odpadech v §37 odst.6 přikazuje úpravu nakládání s vraky na pozemních komunikacích konkrétně zákonu o pozemních komunikacích.Účelové komunikace se svým charakterem však blíží spíše ostatním pozemkům jako pole....Tu se tedy uplatňuje přímo zákon o odpadech.

Například strážníci městské policie Chodov zjistili, že na místní komunikaci v ul. Okružní v Chodově je odstaveno osobní vozidlo **Opel Astra**, tmavě červené barvy, reg. značky **1K9-2076**. Podle šetření městské policie jste v evidenci motorových vozidel stále uveden jako vlastník tohoto vozidla. V případě že jste již vozidlo prodal nebo daroval, neproběhl řádný přepis, nebo nebyl přepis dokončen. (V takovém případě doložte tuto skutečnost platnou kupní smlouvou)

Vzhledem k špatnému technickému stavu (je zcela zjevně trvale technicky nezpůsobilé provozu na pozemních komunikacích) a skutečnosti, že Vaše vozidlo nebylo již delší dobu provozováno bylo strážníky městské policie označeno za autovrak ve znění § 19 odst. 2 písm. g) zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích a podle zákona č. 185/2001 Sb., **o odpadech se vozidlo stalo odpadem**.(29)

Odloží elektrozařízení mimo místa k tomu určená nebo mimo místa jejich zpětného odběru.

Pokuta uložená obecním úřadem je příjmem obce, na jejímž katastrálním území došlo k porušení povinnosti.

Inspekce uloží pokutu až do výše 1 000 000 Kč fyzické osobě, která není podnikatelem a dopustí se přestupku tím, že:

Převezme odpad do svého vlastnictví.

Přepravuje odpad v rozporu s přímo použitelným předpisem Evropských společenství o přepravě odpadů nebo uskuteční přeshraniční přepravu odpadů v rozporu s povolením, ***Soustředí odpad*** nebo s ním jinak nakládá na místech nebo v objektech, které nejsou podle tohoto zákona zařízeními určenými k nakládání s odpady nebo tato místa či objekty za účelem soustředování nebo jiného nakládání s odpady pronajímá jiné osobě.

Nestanoví-li tento zákon jinak, vztahují se na přestupky a jejich projednávání obecné právní předpisy o přestupcích.(8)

Jiné správní delikty a sankce:

Pokutu do výše 300 000 Kč uloží obecní úřad fyzické osobě oprávněné k podnikání nebo právnické osobě, která využívá systému zavedeného obce pro nakládání s komunálním odpadem bez písemné smlouvy s touto obcí nebo která nemá zajištěno využití nebo odstraňování odpadů v souladu s tímto zákonem.

Pokutu do výše 1 000 000 Kč uloží inspekce nebo příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností fyzické osobě oprávněné k podnikání nebo právnické osobě, která:

Nezabezpečí odpady před nežádoucím znehodnocením, odcizením nebo únikem

Neumožní kontrolním orgánům výkon kontrolní činnosti nebo neposkytne pravdivé nebo úplné informace související s nakládáním s odpady.

Atd.vid'. §66 odst.2 písm.a,d,e z.č185/2001 Sb.,

Pokutu do výše 10 000 000 Kč uloží inspekce fyzické osobě oprávněné k podnikání nebo právnické osobě, která:

Nezařadí odpad podle Katalogu odpadů.

Předá odpad osobě, která k převzetí předávaného odpadu není podle tohoto zákona oprávněna.

Převezme odpad, přestože k jeho převzetí není podle tohoto zákona oprávněna.

Nevede ve stanoveném rozsahu evidenci PCB, odpadů PCB a zařízení obsahujících PCB a podléhajících evidenci.

Nezajistí zpětný odběr použitých výrobků určených ke zpětnému odběru nebo nesplní jinou povinnost související se zpětným odběrem.

Neustanoví za podmínek stanovených tímto zákonem odpadového hospodáře.
Atd.vid'. §66 odst.3 písm.e,g,h,i,j z.č185/2001 Sb.,

Pokutu do výše 50 000 000 Kč uloží inspekce fyzické osobě oprávněné k podnikání nebo právnické osobě, která:

Nakládá s odpady v zařízeních, ve kterých nakládání s odpady je zakázáno nebo není povoleno.

Ukládá na skládku odpady, které jsou tímto zákonem nebo prováděcím právním předpisem zakázány ukládat na skládku, nebo při ukládání odpadů na skládku nedodržuje podmínky stanovené prováděcím právním předpisem

Atd.vid'. §66 odst.4 písm.a,c,d,f,g,h z.č185/2001 Sb.,

Pokutu do výše 1 000 000 Kč uloží příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností nebo inspekce fyzické osobě oprávněné k podnikání nebo právnické osobě, která poruší jinou povinnost stanovenou tímto zákonem nebo povinnost uloženou rozhodnutím na základě tohoto zákona. (8)

Ukládání objemného odpadu (lednice, pračky, koberce, postele...) ke kontejnerovým stáním je též nežádoucí! Jde o černou skládku, za kterou pachatelům hrozí **vysoká pokuta**. Firmy tento druh odpadů s popelnicemi častokrát neodvážejí. Pro objemné, stavební a další odpady, které nepatří do popelnic, je tu **sběrné středisko odpadů nebo využívání mobilního sběru nebezpečných složek komunálního odpadu. (30)**

Řízení o uložení pokuty lze zahájit nejpozději do 1 roku ode dne, kdy se o porušení povinnosti příslušný správní úřad dozvěděl; pokutu však lze uložit nejdéle do 3 let ode dne, kdy k porušení povinnosti došlo. Do běhu lhůty se nezapočítává doba, po kterou se pro tentýž skutek vedlo trestní řízení podle zvláštního právního předpisu.

Řízení o uložení pokuty, vymáhání pokut nebo stanovení výše pokuty jednotlivými orgány veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství, jsou obsaženy v §67 a 68 z.č185/2001 Sb.(8)

Při nejběžnějším způsobu likvidace odpadů, tj. **skládkování**, docházelo k ukládání vysoce agresivních odpadů do skládek, u kterých pak v relativně krátké době došlo k narušení jejich hermetičnosti a následnému prosakování skládkových výluhů do okolí skládek. Co horšího, jedná se o "časované bomby" a jen blízká budoucnost ukáže, jak kritický je skutečný stav. Likvidace vybraných druhů odpadů ve **spalovnách** je nejmodernější a dosud nepříliš využívanou metodou zneškodňování odpadů. Ale i tady dochází k jejich zneužívání: Např. při likvidaci ropných derivátů s příměsí PCB (polychlorovaných bifenyly). Jejich likvidace totiž vyžaduje speciální technologie spaloven, které většina zemí střední Evropy (stejně jako Česká republika) nevlastní. Jejich likvidace v běžných typech spaloven má za následek vypouštění PCB v neporušeném stavu do ovzduší.

Jejich neškodná likvidace je proto finančně náročná - buď jsou uloženy a skladovány až do doby vybudování a schválení odpovídajícího typu spalovny v ČR, nebo jsou

vyváženy za účelem své likvidace do zemí, které vlastní technicky vyhovující spalovny (k jejich vývozu je třeba povolení Ministerstva životního prostředí).Současné poznatky nasvědčují tomu, že v některých případech olejové suspenze s obsahem PCB v posledních deseti letech skončily v českých spalovnách a výtopnách, údajně i v okrajových částech Prahy.(14)

5.4 Přestupky a jiné správní delikty obsaženy v zákoně č.100/2004 Sb.

o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů

Tento zákon upravuje mimo jiné ochranu volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, které jsou ohroženy na přežití.Dále stanoví podmínky pro obchod s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin .

Zákon se vztahuje na:

-Stanovené druhy živočichů a rostlin a na výrobky z živočichů a rostlin těchto druhů vyjmenované v Úmluvě a v právu Evropských společenství o ochraně ohrožených druhů

-Tuleně a výrobky z nich (dále jen "výrobky z tuleňů") uvedené v příloze k tomuto zákonu(9)

Tuleni se loví kvůli kůži, tuku a masu. Z 900 000 ročně usmrčených tuleňů se jich 60% uloví v Kanadě, Grónsku a Namibii. Ze členských států již **zcela zakázaly** obchod s tuleními výrobky **Belgie a Nizozemsko**. Podobné kroky plánuje v současné době i ČR a Německo. Europoslanec za britské konzervativce **Neil Parish** tvrdí, že Evropští občané a Evropský parlament nepodpoří nic menšího než úplný zákaz.EU připravuje legislativu podle níž by do EU nebylo možné dovážet výrobky z tuleňů, pokud u nich nebude možné prokázat, že tuleni při lovu netrpí. Komise doporučuje zavést certifikační systém, který toto zaručí a označení, jenž prokáže, že tuleni byli uloveni humánním způsobem.(31)

-Vývoz dalších zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů z České republiky, které může v zájmu jejich ochrany stanovit prováděcí právní předpis.

Orgány vykonávající státní správu podle tohoto zákona jsou: ministerstvo,Ministerstvo financí,Česká inspekce životního prostředí,celní orgány,orgány veterinární správy, orgány rostlinolékařské péče,krajské úřady mimo území národních parků a chráněných krajinných oblastí,správy národních parků a správy chráněných krajinných oblastí na území národních parků a chráněných krajinných oblastí.(9)
Jednotlivé funkce těchto orgánů jsou obsaženy v § 25 odst.2-9 z.č. 100/2004 Sb.

Náležitosti ohledně dovozu, vývozu, zpětného vývozu jsou obsaženy v § 5-13 z.č. 100/2004 Sb.

Celosvětově platí, že obchod se zvířaty a chráněným rostlinstvem patří vedle obchodování s drogami, zbraněmi a odpady mezi čtyři nejvýnosnější oblasti. Vlastnění vzácného zvířete nebo rostliny se bohužel v posledních několika desetiletích stalo více než módní záležitostí. Díky tomu je nelegální obchod se zvířaty, spojený s nekontrolovaným odběrem živočišných a rostlinných druhů z jejich přirozených stanovišť, po ničení původních ekosystémů s přirozeným výskytem těchto druhů druhou nejvýznamnější příčinou úbytku živočišných a rostlinných druhů na naší planetě.

Nejčastěji se obchoduje s opicemi (především z Thajska, Indonésie, Vietnamu, Latinské Ameriky a Afriky) papoušky (Latinská Amerika, Oceánie, Nový Zéland, Austrálie), dravci, plazy a obojživelníky, z rostlin jsou nejčastěji pašovány kaktusy, sukulenty a orchideje, jsou zjištěny případy pašování mořských korálů a zév. Předmětem výnosného obchodu jsou kůže savců, slonovina, lovecké trofeje, vycpaniny ptáků, krunýře želv, krokodýlí, ještěří a hadí kůže a výrobky z nich, žabí stehýnka, pravý jeseteří kaviár, vzácní motýli, vývojová stadia rostlin a živočichů, např. nasezená vejce ptáků, želví vejce, sazenice rostlin, semena apod.

Podle mezinárodních statistik Česká republika patří vedle Nizozemska a Francie mezi významné evropské země z hlediska nelegálního obchodování s CITES exempláři, ať už jako cílová země nebo země tranzitní. Do roku 1997 byla Česká republika nelichotivě označována jako "pašerácká velmoc".

Pašovaná zvířata jsou mnohdy vtěsnána do různých schrán, PET lahví, jindy bývají nešetrně fixována leukoplasty, izolepou a uložena bez možnosti pohybu do krabic a různých přepravek. V některých případech bývají obalována sedativy. Za těchto podmínek jsou v uzavřených krabicích přepravována někdy i řadu dní, bez možnosti napojení, krmení, ve vlastních výkalech. Přichází dehydratace a přehřátí. Vzhledem ke skutečnosti, že pořizovací cena zvířat v zemi původu je často velice nízká, pašerák má v případě úspěšného dovozu kontrabandu zajištěny vysoké zisky i při extrémním úhynu pašovaných zvířat. **(14)**

Policie ČR v minulosti řešila případ, kdy dva podnikatelé z Vietnamu při celní kontrole deklarovali dovoz více než 1 tuny korálků. Po otevření dodávky pracovníci celní správy spatřili nikoli korálky, ale plnou dodávku mořských korálů.

Jindy byl zjištěn naivní pokus o dovoz vzácného druhu živého ptačího exempláře bílého opeření, kdy předmětný jedinec byl pachatelem "dobarven" do podoby snadno zaměnitelného druhu, nepodléhajícího Úmluvě CITES, a takto vyvezen ze země původu.

V Austrálii můžete objevit poslední zbytky populace vzácného černého kakadu. To věděl i český chovatel, který se po návratu z Austrálie při celní kontrole na letišti Ruzyně zaměřil na svá intimní místa a cosi tam ničil.... Později vyšlo najevo, že ve svých slipech přepravoval několik balíčků s vajíčky, údajně šlo o holubí a kachní vejce.

Vzhledem k tomu, že část vajíček byla v pokročilém stadiu inkubace, vlastně pár dní před vylihnutím, pracovníci ČIŽP navzdory jejich zničení prokázali, že se jedná o vejce vzácných kakadu. Pachatel byl tedy zjištěn, bylo s ním zahájeno správní řízení i trestněprávní postih, vzniklá škoda je ale nenahraditelná a prakticky nevyčíslitelná.

Jindy zase okresní úřady nebo magistráty evidují údajné odchovy nejvzácnějších druhů ptáků, plazů nebo obojživelníků, přestože ve světě nejsou známy doložené případy odchovu stejného druhu drženého v zajetí. (14)

Přestupky a sankce:

Inspekce uloží pokutu až do výše 200 000 Kč fyzické osobě, která se dopustí přestupku tím, že:

Dováží, vyvází nebo zpětně vyvází exemplář do České republiky nebo z České republiky bez platného povolení nebo potvrzení vydaného podle práva Evropských společenství o ochraně ohrožených druhů.

Použije nepravého, padělaného, pozměněného nebo neplatného povolení nebo potvrzení k získání povolení nebo potvrzení nebo prokázání původu

Použije exemplář druhu přímo ohroženého vyhynutím jinak než v souladu s uděleným dovozním povolením nebo jiným oprávněním

Doveze nebo provádí tranzit regulované kožešiny v rozporu s právem Evropských společenství o ochraně ohrožených druhů

Pokuta podle je splatná do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí, jímž byla uložena. Pokuta je příjmem Státního fondu životního prostředí. Pokutu vybírá orgán, který ji uložil, a vymáhá příslušný celní úřad. Při placení a vymáhání uložených pokut se postupuje podle zvláštního právního předpisu.(9)

Správní delikty právnických osob a fyzických osob při výkonu podnikatelské činnosti:

Inspekce uloží pokutu až do výše 1 500 000 Kč právnické osobě nebo fyzické osobě, která při výkonu podnikatelské činnosti:

Použije nepravého, padělaného, pozměněného nebo neplatného povolení nebo potvrzení k získání povolení nebo potvrzení nebo prokázání původu

Obchoduje s uměle vypěstovanými rostlinami v rozporu s právním předpisem Evropských společenství o ochraně ohrožených druhů nebo § 17 tohoto zákona

Neprokáže původ exempláře nebo zákonný původ jiného jedince, na kterého se vztahuje tento zákon, nebo původ regulované kožešiny nebo výrobku z tuleně ve smyslu § 24 tohoto zákona. (9)

Podle statistických údajů je **využívání divoké přírody pro účely mezinárodního obchodu** druhou nejzávažnější příčinou ubývání druhu na naší planetě, a to hned za ničením přirozených stanovišť.

Úmluva o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin:

Účelem úmluvy je postavit mezinárodní obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami pod společnou kontrolu všech zemí světa, aby se docílila ochrana ohrožených druhů fauny a flóry před úplným vyhubením vlivem bezohledného získávání pro obchodní účely.(31)

5.5 Přestupky a jiné správní delikty proti životnímu prostředí ve městech Praha a Mělník

5.5.1 Městský úřad Mělník odbor životního prostředí

Na úseku ochrany vod jsou v Mělníce především páčány tři hlavní přestupky a jiné správní delikty proti životnímu prostředí .Jsou to **nedovolené vypouštění odpadních vod,vypouštění domácích žump a nedovolené odběry podzemních vod**. Tyto jsou v dané oblasti spíše více doménou osob fyzických.

Méně častým,ale velice závažným správním deliktem,který nelze opomenout, je také **nedovolené nakládání se závadnými látkami**,kterého se dopouštějí v Mělníce především osoby právnické.

Pokuty,které byly uloženy za tyto nejčastější přestupky a jiné správní delikty v Mělníce,se u osob fyzických pohybují do 50 000 korun.U právnických osob je to do 100 000 korun.Tyto částky se nikdy nepřekračují.Většinou se však tato suma nedostane ani nad 10 000 korun.

Za rok 2008 bylo řešeno **16 přestupků nedovoleného vypuštění odpadních vod**,kterého se dopustily **osoby fyzické**.Pokuta byla udělena ve výši 10 000 korun .A v **6 případech** nedovoleného vypuštění odpadních vod,kterého se dopustily **osoby právnické** ,byly také uloženy pokuty do 10 000 korun.

Nedovoleného odběru podzemních vod se ve čtyřech případech dopustily osoby fyzické,kterým byla uložena pokuta 10 000 korun.

Nedovolené nakládání se závadnými látkami bylo řešeno celkem **8 případů**.Pokuty zde také nepřevýšily 10 000 korun.

MÚ Mělník, odbor životního prostředí-rozhovor s Ing. Pavlem Hronkem (vodní hospodářství):

Hlášení o přestupcích a jiných správních deliktech.

„Ve většině případech je nalezený přestupek hlášen na podnět města. Stává se však, že přestupek nahlásí i občan. Nepotřebujeme žádný speciální protokol, postačí i telefonát. Nemáme však žádnou speciální linku, která by byla bezplatná. S tím bývá často problém. Lidé často nevědí na jaké číslo volat. A tak se prostě často stává, že přestupek nenahlásí a později na něj zapomenou. Havárie a závadné látky nám zase většinou hlásí IZES.“

Postup po nahlášení zjištěného přestupku či jiného správního deliktu.

„Po nahlášení ihned jedeme na místo. Zjišťujeme kdo je původce daného znečištění a hlavně také k jak rozsáhlému poškození došlo. Původce daného znečištění je povinen postarat se o odstranění následků. Pokud viník nebyl nalezen, původce věc neodstraní, nebo se jedná o znečištění většího rozsahu, objedná se speciální firma, která má povolení od krajského úřadu a ta danou věc odstraní. Většinou stačí jeden zásah, aby byl únik zachycen. Potom podnikáme další nezbytné kroky podle dané situace, jako například ukládání pokut apod.“

Pokuty.

„Pokuty udělujeme spíše nižší. Nepřekračují částku 10 000 korun. Držíme se zásady, že pokuty by měly být výchovné, nikoli likvidační.“

Co se stane když původce znečištění nebo poškozené odmítá zaplatit.

„Pokud viník nezaplatí pokutu, vše potom řeší finanční odbor a následně exekutor.“

Na úseku ochrany krajiny a přírody jsou v Mělníce páchány především tyto přestupky a jiné správní delikty:

Fyzické osoby se zde dopouštějí zejména **nepovoleného kácení dřevin** a také **narušování významného krajinného prvku**.

Právníkové osoby se také nejčastěji dopouštějí nepovoleného kácení. Zde se také setkáváme s častými zásahy do krajinného prvku, hlavně v oblasti vodních toků. Neméně časté jsou zde i stavby bez povolení, které se do krajiny nehodí.

Za rok 2008 však byly uloženy jen 4 pokuty za přestupky a jiné správní delikty v této oblasti, které se pohybovaly pouze v pár tisících korun.

Za rok 2009 byly zatím zahájeny 3 správní řízení.

V současné době je aktuálně (březen 2009) řešen přestupek za poškození mysliveckého zařízení (posedu).Původce poškození se zatím odvolal proti pětitisícové pokutě.

Na úseku lesního hospodářství se řešily za poslední období pouze 2 správní delikty. Takového správního deliktu se dopustily i vodárny v Mělníce, které překročily povolený limit těžby ve svých lesích v roce 2007 ,za což jim byla uložena vyšší pokuta.

Úsek odpadů

Na tomto úseku každoročně převažuje velké množství černých skládek.

Příkladem je například černá skládka u Borku.Dne 12.3.09 ve 13:15 hodin strážníci objevili novou černou skládku v ulici U Borku za trafostanicí ČD. Nacházelo se zde spousta krabic od elektroniky a různého papírového a plastového materiálu. Dále se zde nacházelo větší množství osekáných větví stromů a stavební sutě. Při dalším místním šetření se hlídce podařilo v místě skládky nalézt indicii vedoucí k odhalení pachatele. Celá věc je postoupena k dořešení na Správní odbor MÚ Mělník.

Další přestupky a jiné správní delikty proti životnímu prostředí Mělník:

V **současné době** jsou odboru životního prostředí v Mělníce hlášeny :

Volně pobíhající psi,psi zamčení v autě,pokuty však nebyly uloženy.
Nevhodné ustájení koní v Čechelicích u Mělníka.Událost byla nahlášena sousedem,pokuta uložena nebyla.
Dále byl zjištěn nevhodný ohradník pro zvířata.Jednalo se o dráty,které poškozovaly jak domácí zvířata tak i lesní zvěř.
Dne 2.3.2009 ve 12:00 hodin oznámil muž, že v minulém týdnu našel na svém pozemku pět mrtvých ptáků a dnešního rána opět dva. Celkem již bylo na jeho pozemku nalezeno cca 20 mrtvých ptáků. Sdělil, že má podezření, že ptáky někdo úmyslně střílí. Ve věci bude společně s Odborem životního prostředí MÚ Mělník prováděno další šetření.

Pokuty které zde uloženy byly,se pohybovaly ve výši 15 000 korun.

V roce 2008 byla také uložena pokuta za nevhodné oplocení.

Ve svých úsecích strážníci v roce 2008 zjistili celkem 412 závad (**Vraky osobních vozidel**, nedostatečné dopravní značení, **ničení veřejné zeleně, zakládání černých skládek** a v neposlední řadě neoprávněné zábory veřejného prostranství), 269 závad již bylo odstraněno.

MÚ Mělník, odbor životního prostředí-rozhovor s Mudr. Jiří Haklem (ochrana přírody a krajiny a jiné)

Udělování pokut.

„Dnes jsou pokuty velice nízké. Pokud se nějaké vůbec podaří udělit. Dříve byly pokuty o poznání vyšší. Pokut v současné době už ani není tolik. Není to proto, že by se počet přestupků snižoval. Je to proto, že se nedaří tyto události zjišťovat. Spousta deliktů zůstává nepostížena právě v důsledku důkazní nouze.“

Spolupráce policie a odboru životního prostředí v oblasti přestupků a jiných správních deliktů.

„Události jsou hlášeny buď nám, nebo městské policii Mělník. Pokud se jedná o trestní čin, přebírá ho police. Oblast přestupků přebíráme my. Výhody policie jsou hlavně v tom, že jsou schopni důkladně zdokumentovat situaci. Odbor životního prostředí není tolik operativní. Městská policie Mělník nám v této oblasti skutečně velice pomáhá. Množství přestupků, které jsou nahlášeny přímo policii, je však velice málo. Policie se hlavně za posledních pár let méně angažuje v této oblasti. Je tedy jedno, kam je zjištěná událost nahlášena. Nevýhodou nahlášení přestupku pouze policii je hlavně v tom, že mají v této oblasti málo specialistů, kteří by byli schopni událost přesně a rychle kvalifikovat. Stává se, že po nahlášení přestupku policie jede na místo a vše zdokumentuje. Než se to však dostane k nám, uplyne třeba i měsíc. To je už bohužel často příliš dlouhá doba, protože pro přestupky v oblasti životního prostředí je čas velice důležitý. Po měsíci, častokrát i dříve je prostě po důkazech. A ani ta nejlepší dokumentace už nepomůže. Nebezpečí představuje také to, že událost nebyla ihned odstraněna a může dojít k ještě většímu poškození nebo znečištění.“

Které přestupky a jiné správní delikty mají největší „důkazní nouzi“?

„Hluk“. Hluk v lesích způsoben třeba motorkami se dokazuje velice obtížně. Zatím jsme tedy za takový přestupek žádnou pokutu neuložili. Hluk jako takový má hlavně na starosti krajská hygienická stanice.“

„Také se často stává, že k nám na odbor životního prostředí dokonce lidi hlásí neodklízení výkalů po psích společnících. S tím my nic dělat nemůžeme. Stalo se však, že policie za to uložila blokovou pokutu.“

Pro porovnání:

V roce 2008 Městská policie Mělník řešila **112 případů** různých **krádeží zboží**, hlavně v obchodních domech, **8 376** přestupků na **úseku dopravy** a **4 303** přestupků **ostatních**.

5.5.2 Přestupky a jiné správní delikty proti životnímu prostředí Praha

Roky 1991-1994

Systém a organizace výkonu státní správy v oblasti ochrany životního prostředí v hl.m. Praze

Odbor ochrany prostředí Magistrátu hl. m. Prahy v současné době zajišťuje následující oblasti ochrany životního prostředí: oblast odpadového hospodářství ,oblast ochrany ovzduší ,oblast ochrany přírody a krajiny, městské zeleně ,oblast ochrany zemědělského a lesního půdního fondu,bude nutno upravit/, veterinární péče a ochrany zvířat proti týrání ,oblast hodnocení vlivů na životní prostředí , oblast úkolů v rámci samostatné působnosti obce (32)

Celkový počet podaných odvolání v letech 1991 - I. pololetí 1994 v oblasti ochrany životního prostředí.Tab.1

Rok	Jiné správní delikty	Přestupky	Celkem
1991	46	33	79
1992	81	33	114
1993	54	26	80
I. pol. 1994	39	10	49
Celkem	220	102	322

Zdroj: OOP MHMP

Počet podaných odvolání u jiných správních deliktů (JSD) a přestupků (P) v letech 1991 - I. pololetí 1994, podle jednotlivých oblastí ochrany životního prostředí.Tab.2

Rok	Odpadové hospodářství		Čistota a pořádek		Ochrana přírody a krajiny		Ovzduší	Lesy, myslivost, rybářství	Ochrana zvířat	Ostatní	
	JSD	P	JSD	P	JSD	P	JSD	P	P	JSD	P
1991	11	6	15	1	1	-	10	15	11	9	-
1992	6	-	31	3	1	1	-	19	8	43	2
1993	14	6	19	8	1	1	3	2	4	17	5
I. p. 1994	13	5	5	2	-	-	21	1	2	-	-
Celkem	44	17	70	14	3	2	34	37	25	69	7

Zdroj: OOP MHMP

V kategorii "ostatní" je zahrnuto u správních deliktů odvolání ve věci umístění provozovny, jiné narušení životního prostředí apod.

Z celkového počtu 220 podání u jiných správních deliktů se nejvíce případů (cca 32 %) týkalo protiprávního jednání v oblasti čistoty a pořádku a narušení vzhledu v městských částech.

Výsledky odvolacího řízení v letech 1991 - I. pololetí 1994, počty rozhodnutí u jiných správních deliktů (JSD) a přestupků (P).Tab.3

Rok	Potvrzeno			Zrušeno			Změněno			Zrušeno a vráceno		
	JSD	P	Celkem	JSD	P	Celkem	JSD	P	Celkem	JSD	P	Celkem
1991	14	7	21	12	6	18	-	2	2	19	3	22
1992	18	7	25	21	3	24	2	1	3	40	3	43
1993	11	6	17	20	6	26	6	3	9	17	11	28
I. p. 1994	8	5	13	7	1	8	15	2	17	9	2	11
Celkem	51	25	76	60	16	76	23	8	31	85	19	104

Poznámka:

Výsledek odvolání v letech 1991 a 1992 je uveden bez úseku myslivosti lesů a rybářství

Z celkového počtu uvedených 287 bylo 104 případů (cca 36 %) zrušeno a vráceno k novému projednání a rozhodnutí. To svědčí o skutečnosti, že více jak třetina rozhodnutí prvoinstančních orgánů byla pro věcné, formální a procesní vady zrušena a vrácena k novému projednání a rozhodnutí. (32)

Rok 2005

Pozornost strážníků v **I. pololetí 2005 v oblasti životního prostředí** byla věnována dodržování obecně závazné vyhlášky hl. m. Prahy o ochraně veřejné zeleně. Celkem bylo **zjištěno 2 999 případů** nerespektování zákazů. Přestupcům bylo uloženo celkem **1 529 pokut** v blokovém řízení v souhrnné výši **395 400,- Kč**. Další 869 případů bylo předáno k dořešení, formou oznámení přestupku, příslušnému správnímu orgánu.

V rámci dohledu nad čistotou a pořádkem na komunikacích a na veřejných prostranstvích a nad pohybem psů ve veřejné zeleni v hl. m. Praze bylo za I. pololetí 2005 zjištěno celkem **1 213 přestupků a správních deliktů ze strany majitelů psů**. Snížení počtu odhalených případů lze spatřovat ve zvyšující se kázni majitelů psů, ke které bezesporu přispívá soustředěná pozornost věnovaná této problematice ze strany MP.

Dále bylo strážníky zjištěno a zadokumentováno **1 255 vraků motorových vozidel**, ponechaných jejich držiteli na komunikacích či veřejných prostranstvích hl. m. Prahy.

Před pár lety vstoupila v platnost novela občanského zákoníku (1. října 2005), kterou prosadilo hlavní město Praha. Ta zásadním způsobem změnila situaci v likvidaci autovraků z ulic metropole i ostatních měst. Autovraků tedy podstatně ubylo a navíc se tím ušetřily nemalé finanční prostředky.

Příslušným úřadům MČ byl strážníky oznámen **výskyt celkem 1 154 nepovolených skládek** zjištěných při výkonu služby.

Každoročně vznikají nové a každoročně jsou z veřejných finančních prostředků odklizeny. Jejich počet a objem má v Praze klesající tendenci, ale stále je jich více než dost. Na území města je již několik let magistrátem zajišťován úklid černých skládek nacházejících se na pozemcích, které jsou převážně ve vlastnictví hlavního města Prahy nebo městských částí. Vlastníkům nebo uživatelům pozemků, na kterých se černé skládky nacházejí, hrozí pokuty až do výše 100 000 Kč od úřadů městských částí. Za založení černé skládky může **fyzická osoba** dostat pokutu až do výše 50 000 Kč. **Právník** může dostat pokutu až do výše 500 000 Kč.

V roce **2004** bylo městem z černých skládek odklizeny **cca 7,5 tis. tun odpadu**. Graf 1 dokládá skladbu odpadu..Bylo zrealizováno 44 zakázek a jejich celkové náklady činily cca 9,2 mil. Kč

V roce **2005** bylo městem z černých skládek odklizeny cca 4 tis. tun odpadu. V tomto roce bylo realizováno celkem 20 zakázek, které zahrnovaly 105 lokalit a celkové náklady činily cca 5 mil. Kč

V roce **2006** bylo městem z černých skládek odklizeny cca 2,5 tis. tun odpadu. Celkem bylo zrealizováno 22 zakázek. Celkové náklady činily cca 4,7 mil. Kč

Lze tedy říci, že množství odpadů na černých skládkách tedy ubývá a snižují se i náklady na jejich odstranění..

Většina černých skládek je zde založena nevědomými občany, kteří jsou „zvyklí“ se tímto způsobem zbavovat odpadu, který se do jejich popelnice nevejde.(33)

Policie hlavního města Prahy, zveřejnila záznamy z nichž vyplývá, že na území **Prahy 5** je celkem **972** černých skládek.

V souvislosti s vydáním tiskové zprávy MHMP reaguje městská část Praha 5 na informaci o mapování nepovolených skládek na území městské části Městskou policií hl. m. Prahy. Jedním z hlavních důvodů, proč má MČ Praha 5 oproti ostatním městským částem o tolik „černých skládek víc, je především hodnocení samotných „černých skládek“. Definice černé skládky, zní: „Černá skládka je nelegální uložení odpadů.“ Tím je například odložení jedné pneumatiky u autobusové zastávky či u kontejnerového stanoviště.

18. listopadu 2008

Sečtení všech černých skládek včetně domovního odpadu- 284.

Při sečtení jen opravdových černých skládek je to podstatně méně a to 43, což je číslo srovnatelné ne-li menší oproti jiným městským částem.

(34)

Nárůst počtu odhalených vraků motorových vozidel a nepovolených skládek lze přičíst účinnosti soustavné pozornosti, věnované tomuto problému, zejména ze strany okrskářů.

Rok 2007

V roce 2007 bylo zjištěno a zadokumentováno: **3 295 vraků** motorových vozidel a **4 766 nepovolených skládek**.

Pozornost strážníků byla nadále věnována dodržování obecně závazné vyhlášky hl. m. Prahy **o ochraně veřejné zeleně**. Celkem bylo zjištěno **5 261** případů nerespektování zákazů taxativně stanovených uvedenou vyhláškou. Přestupcům bylo uloženo celkem **1 642** pokut v blokovém řízení v souhrnné výši **424 300 Kč** a **391** přestupků bylo oznámeno příslušnému správnímu orgánu.

V rámci dohledu nad čistotou a pořádkem na komunikacích a na veřejných prostranstvích a nad pohybem psů ve veřejné zeleni v hl. m. Praze bylo v hodnoceném období zjištěno celkem **2 476** přestupků a správních deliktů ze strany majitelů psů.

Pro porovnání:

Za **rok 2007** bylo strážníky Městské policie hl. m. Prahy odhaleno **celkem 921 148** přestupků.

V oblasti **ochraně veřejné zeleně** bylo celkem zjištěno **5 261** případů a **2 476** přestupků a správních deliktů ze strany majitelů psů. Dále tedy **3 295 vraků** motorových vozidel a **4 766 nepovolených skládek**.

Na úseku **bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích** strážníky odhaleno celkem **832 204** přestupků.

V oblasti **veřejného pořádku** bylo za hodnocený rok strážníky zjištěno celkem **59 014** přestupků. Přestupky odhalené na tomto úseku se na celkovém počtu všech přestupků podílely 6,4 %.

Odhalené přestupky a správní delikty byly předávány k dořešení úřadům městských částí.(35)

Některé události v oblasti ochrany životního prostředí zaznamenané na lince 156 za roky 2008 a 2009

4. 3. 2009: Rozdělával oheň

29. 3. 2008: Exotický pavouk v prodejně

6. Závěr

Přibližně do roku 1989 ČR patřila mezi největší emitenty a představovala tak v této oblasti jednu s největších hrozeb pro okolní státy. Prioritou byla spíše produkce než-li ekologie a životní prostředí.

Později však začaly vznikat legislativní normy, které upravovaly oblast životního prostředí v ČR. A dodnes u nás vznikají neustále nové a nové opatření k ochraně životního prostředí.

Neustále se zvyšující počet přestupků a jiných správních deliktů proti životnímu prostředí je však alarmující. Nadměrné množství černých skládek, kterých množství se každoročně blíží k číslu 1000, a to jen na území hlavního města Prahy. Nedovolené nakládání se závadnými látkami nebo neoprávněné kácení lesů. Povalující se autovraky, vypouštění domácích žump. To je pouze zlomek toho, co je každoročně proti životnímu prostředí páčáno. Mnoho přestupků totiž doposud nebylo odhaleno, nebo pro takzvanou „důkazní nouzi“, která je při vyšetřování v oblasti životního prostředí velice častá, za přestupek nebo jiný správní delikt nebyl nikdo potrestán.

Problémem může být i lhostejnost okolí, které bohužel častokrát tyto přestupky vidět nechce. Nevšimnou si, nebo při pohledu na černou skládku nebo zvláště zapáchající látku, která z podezřelého potrubí vytéká do vody, si ani neuvědomí, že se zde jedná o přestupek nebo jiný správní delikt proti životnímu prostředí. Takže přirozeně danou věc nenahlásí. Častá je dnes i nevědomost lidí, kteří nevědí kam se obrátit.

Zákon sice ukládá za jednotlivé přestupky nebo jiné správní delikty sankce a pokuty až do výše několik desítek tisíc, nebo i sta tisíc korun, realita je však jiná. Výše uložené pokuty často nepřekročí ani 15 000, 20 000 korun.

Proto větší přísnost v oblasti udělování pokut a sankcí, vznik a působení nových organizací, které by upozorňovaly na nebezpečí ohrožení životního prostředí, vzdělávaly nebo pořádaly různé akce pro veřejnost, je nesmírně důležitý.

7. Seznam literatury

1. Damohorský Milan a kol., Právo životního prostředí, Praha: C.H. Beck, 2003, ISBN 80-7179-747-2
2. Mlčoch Svatomír, Ekonomické nástroje pro trvale udržitelný rozvoj ČR, Svazek č. 17, Škody na životním prostředí z pohledu českého práva, Praha, 1998
3. Dušan Hendrych a kol., Správní právo, obecná část, 6. vydání 2006
Praha: C.H. Beck, ISBN 80-7179-442-2
4. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
5. Zákon č. 289/1995 Sb., lesní zákon, ve znění pozdějších předpisů
6. Sobotka Michal, Veronika Langrová, Robert Šíp, Judikatura v právu ŽP, č.j.srk./132/03
7. Zákon č. 254/2001 Sb., vodní zákon, ve znění pozdějších předpisů
8. Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, novelizován změnou č. 314/2006 Sb.
9. Zákon č. 100/2004 Sb. o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

Použité webové stránky:

10. <http://www.mzp.cz/AIS/web.nsf/pages/historie> 20.12.2008
11. ([http://www.cizp.cz/\(s22ys0zuse4eyn45gxtjuf55\)/Default.aspx](http://www.cizp.cz/(s22ys0zuse4eyn45gxtjuf55)/Default.aspx))
12. (<http://www.sfzp.cz/sekce/92/statni-fond-zivotniho-prostredi-cr/>)
13. (<http://www.sweb.cz/sbornikjh/pelc.htm>)
14. <http://web.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/policista/2002/06/ompomoc.html>
15. (http://www.upol.cz/fileadmin/user_upload/PF-katedry/spravni-pravo/Zivotko/ZPZPp052.pdf)
16. (http://cs.wikipedia.org/wiki/Les#Ochrana_les.C5.AF_v_.C4.8Cesku)
17. (<http://www.silvarium.cz/content/view/12863/>)
18. <http://lespace.silvarium.cz/content/view/1868/156/>)
19. http://www.veseli-nad-moravou.cz/vismo/dokumenty2.asp?u=18072&id_org=18072&id=105286)
20. (http://www.zachranny-kruh.cz/pozary/lesni_pozary_2.html)
21. (<http://www.ekolist.cz/zprava.shtml?x=2114951>)
22. http://www.mze.cz/attachments/Voda_v_CR.pdf)
23. (<http://www.cschi.cz/urppz/voda.asp>)
24. (<http://exterier.hyperbydleni.cz/bazeny/37-studna-dava-domu-zivot/>)
25. (<http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?pubid=10836&TypeID=7&foldid=5011&foldtype=7>)
26. <http://www.jablunkov.cz/informace/voda.html>)
27. (http://mesta.obce.cz/klucenice/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=6660&id_dokumenty=1016)
28. <http://www.finance.cz/zpravy/finance/66792/>)
29. (http://twist.mestochodov.cz/ost/upload/get_file.php?id=13398)
30. (<http://www.novy-liskovec.cz/22-stranka-nebezpecny-odpad.html>)
31. (<http://www.euractiv.cz/obchod-a-export/clanek/komise-chce-zakazat-obchod-s-vyrobky-z-tulenu>)
32. <http://envis.praha-mesto.cz/rocenky/roc9394/rocnk93/6DODATKY.htm>
33. <http://www.mppraha.cz/o-mestske-policii/vysledky-cinnosti/zprava-o-cinnosti-mestske-policie-praha-za-1-pololeti-2005.rtf>
34. <http://www.mppraha.cz/o-mestske-policii/vysledky-cinnosti/zprava-o-cinnosti-mestske-policie-praha-za-1-pololeti-2005.rtf>
35. <http://magistrat.praha-mesto.cz>

8. Přílohy

Příloha č.1

Tabulka č.1

Celkový počet podaných odvolání v letech 1991 - I. pololetí 1994 v oblasti ochrany životního prostředí.

Příloha č.2

Tabulka č.2

Počet podaných odvolání u jiných správních deliktů (JSD) a přestupků (P) v letech 1991 - I. pololetí 1994, podle jednotlivých oblastí ochrany životního prostředí.

Příloha č.3

Tabulka č.3

Výsledky odvolacího řízení v letech 1991 - I. pololetí 1994, počty rozhodnutí u jiných správních deliktů (JSD) a přestupků (P).